

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף קח.:

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה קעז

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

ליקוטי

מהכתב, כי הכתב אינו רק פעולת הנפש, ומתוך הפעולה יכול הצדיק להבין מהות הנפש, והדיבור הוא הנפש בעצמו [א], כמ"ש (ש"ה ה) **נפשי יצאה בדבריו**, ואע"פ שהדיבור הוא דבר שאין בו ממש, אעפ"כ מחמת שהוא צדיק אמת, והדיבור הוא מהות הנפש בעצמה, ע"כ יכול לראות מהות הנפש בעצמה :

קעד [ב] **כשהדינין** ח"ו גוברים על האדם אין להתפלל עבורו להזכיר שמו שלא יתגברו הדינין ח"ו [ג], וכמו דאיתא (י) שנה לא קרא לו אביו שם בעת לידתו משום שהיה אז העולם דינין. וע"כ לא רצה אביו ליתן לו שם כי ע"י השם יהיה ניכר ומסויים בין המקטרגים ויכולו הדינים להתגבר עליו. "וזה ישכשהתפלל משרע"ה על מרים לא הזכיר שמה [ד], רק אמר **סתם אל נא רפא נא לה** (במדבר יב). כי מחמת שהיו הדינין גוברים עליה, לא רצה להזכיר שמה בפירוש כנ"ל. ואעפ"כ העלים שמה ברמז נפלא בתוך ה"תפלתו. כי **נא רפא** בגימ' **מרים** **יוכבד** מכוון ממש [ז], היינו שם החולה ושם אמה [ח] שצריך להזכיר על החולה כשמתפללין עליו [ט], אך לא רצה להזכיר בפירוש כנ"ל :

קעה [י] **עיקר** מעלת הבכ"י הוא כשהיא מחמת שמחה [י] וחדוה, ואפ"י החרטה טוב מאד שתהי' מחמת שמחה, שמרוב שמחתו בהש"י, הוא מתחרט ומתנגעגע מאד על שמרד נגדו בימים הראשונים, ומתעורר לו בכ"י מחמת רוב השמחה, וזה עיקר מעלת הבכ"י, שתהי' מחמת שמחה, וזה **בכ"י** הוא יצאה בדת **בשמך** **יגילון** **כל היום** (תהלים פט) שעיקר הבכ"י שתהיה מחמת שמחה בשמו ית'. כי בכ"י הוא מתעורר משם ס"ג שהוא בכ"ינה, וע"כ בכ"י בגימ' המילוי של ס"ג כמוכא בכתבי האר"י [יג] היינו שהתעוררת² הבכ"י תהיה משמחה כי בינא³ לבא, כמ"ש [יא] הלב מביך, ועיקר השמחה היא בלב, כמ"ש (תהלים ד) **נתת שמחה בלבי**, ומשם צריך שתהיה התעוררות הבכ"י כנ"ל, ועל ידי זה נמתק הבכ"י והבן :

קעו [יב] **צריך** האדם למהר מאד לגרש מקרבו הרוח שטות, מה שלבו מלא מרוח שטות הדבוק בו, וזה ע"י שנתקשר להצדיק האמת [יג], והתקשרות היינו אהבת נפש [יד] מה שאוהב להצדיק מאד, ועל ידי זה נכלל לבו בלב הצדיק ולפי שלבו מלא מרוח שטות, והרוח הוא האויר, וטבע האויר לבקש לו מקום פנוי לצאת שם, כמובאר אצל המחברים [טז], וכשמוציא האויר מקום פנוי לצאת שם, הוא בוקע ושובר כמהירות ובכחלה, וע"כ כשנכלל לבו בלב הצדיק, ולב הצדיק הוא חלל בבחי' **ולבי חלל בקרבי** (תהלים קט). וע"כ האויר של הרוח שטות הדבוק בלבו שלבו מלא מזה האויר, הוא בוקע ושובר לבו בכחלה ובורח לחוץ, מחמת שמצא מקום פנוי בלב הצדיק,

קעד קעו קעה

קעה קעו קעו

וע"כ על ידי שמגרש כמהירות הרוח שטות מקרבו, ע"י יש לו **לב נשבר** [יז], כי נשבר לבו על ידי מהירות ובהלות הרוח שטות לצאת כנ"ל, וע"כ לא מצא לפי שעה מקום לצאת, וע"כ נשבר הלב :

קעז [יח] (במדבר יד) **ויאמר י"י סלחתי לבכרך ר"ת כוסי, כדברך, דבר ר"ת דשנת בשמן ראשי** [יח], כי יש צדיקים אמתיים שיש להם כח כששותין יין לפעמים למחול עוונות עי"ו, כי ארז"ל (יומא עו) שייך יש לו שני בחינות, זכה נעשה ראש, וכשנעשה ראש שהוא בחי' מוחין, ע"י הוא יכול לכפר עוונות, כמו שכתוב (משלי טז) **ואיש חכם יכפרנה**, וזהו **ויאמר ה' סלחתי בדברך**, כי **דבר** הוא ר"ת **דשנת בשמן ראשי כנ"ל**,

שהיא בחי' שלימות המוחין, כ"י(שהם בחי' [יח] **שמן משחת קודש** בחי' [יח] **כשמן הטוב על הראש כידוע** [יח]). וזה **ויאמר ה' סלחתי בדברך** שהוא ר"ת **כוסי** כנ"ל וזהו **סלחתי בדברך**, שהסליחה כ**דברך** דייקא. כפי בחי' **דשנת בשמן ראשי** שאתה זוכה, היינו כפי המוחין שזוכה הצדיק האמת ע"י שתית⁴ היין, כמו כן זוכה לסליחות עוונות, כי עיקר הסליחה ע"י החכמה והמוחיין הקדושים שמקבל בבחי' **ואיש חכם יכפרנה** כנ"ל. וזהו **דשנת בשמן ראשי רוויה** (תהלים כג). בחי' **באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה** (שם סו). לא. כי כן היה אצל העגל (שמות לב) [יח] **וישרוף את העגל וכו' ויזר על פני המים** : **האומנם אלם** (תהלים נח) שנעשה האומנות אלם שאין לו דיבור להתפאר, כי צריכין לעשות דיבור להאומנות שיוכל להתפאר למעלה. ונעשה אלקים. כי י"ה הם המוחין, וזה תלוי בשמירת הברית, כי **שבטי יה עדות לישראל** [יח] על פגם הברית יד⁵ (יח).

קעח [יח] **מלכות** הוא בחי' כבוד, כ"ש [יח] **כבוד מלכותך יאמר**. והוא בחי' רצון כי רצונו של אדם זהו כבודו וירושלמי פאה פ"א [יח]. וכשהאדם מסתפק ומתרצה ברצון הש"י, רק כמו שהוא ית' רוצה, אזי ממליך מלכותיה, כי עיקר המלכות מהרצון כנ"ל. וזהו בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה של העכו"ם, וכפי הרצון האחר כן נעשה איזה מלכות לאיזה עכו"ם [יח], כי צריך האדם לבטל רצונו לגמרי נגד רצון השם יתברך, שלא יהיה לו שום אחר, רק כמו שרוצה השם יתברך, הן שיהיה לו מומן ובנים, הן לאו ח"ו, וכן כל שאר הרצונות לא ירצה שום רצון אחר רק כמו שרוצה השם יתברך [יח]. יתגדל ויתקדש שמויה רבא, יתגדל תגי דל, שהוא תגי כתר, דל בחי' יעקב שהוא עקב בחי' דל, ובחי' ישראל הוא בחי' תגי **כי שרית עם אלקים וכו'** [יח].

קעו [יח] **צריך** האדם למהר מאד לגרש מקרבו הרוח שטות, מה שלבו מלא מרוח שטות הדבוק בו, וזה ע"י שנתקשר להצדיק האמת [יג], והתקשרות היינו אהבת נפש [יד] מה שאוהב להצדיק מאד, ועל ידי זה נכלל לבו בלב הצדיק ולפי שלבו מלא מרוח שטות, והרוח הוא האויר, וטבע האויר לבקש לו מקום פנוי לצאת שם, כמובאר אצל המחברים [טז], וכשמוציא האויר מקום פנוי לצאת שם, הוא בוקע ושובר כמהירות ובכחלה, וע"כ כשנכלל לבו בלב הצדיק, ולב הצדיק הוא חלל בבחי' **ולבי חלל בקרבי** (תהלים קט). וע"כ האויר של הרוח שטות הדבוק בלבו שלבו מלא מזה האויר, הוא בוקע ושובר לבו בכחלה ובורח לחוץ, מחמת שמצא מקום פנוי בלב הצדיק,

תורה אור
שיר השירים ה (ו) פתחתי אני לדודי ודודי חמק עֵבֶר נפשי יצאה בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא קנני:

תורה קעד
במדבר יב (יג) ויצעק משה אל יהוה לאמר אל נא רפא נא לה:

תורה קעה
תהלים פט (יז) בשמן יגילון כל היום ובכדוקתך ריגמו: תהלים ד (ח) נתתה שמתה בלבי מעת צעתי ויתרושם רגלי:

תורה קעו
תהלים קט (כב) פי עני ואביון אצבי ולבי קהל בקרבי:

תורה קעז
במדבר יד (כ) ויאמר יהוה סלחתי כדברך:
תהלים כג (ח) מערף לפני שלקן נגד צורי דשנת בשמן ראשי פוסו וינה:
משלי טו (יד) חמת מלך מלאכי קנות ואיש חכם יכפרנה:

שמות ל (כה) וקשית אתו שמן משחת קדש ורקח מןקמח מצעשה רקח שמן משחת קדש יהיה:
תהלים קלג (ב) כשמן הטוב על הראש ירד על פי מדותיו:
תהלים טו (יב) הרקבת אגוש לראשנו באנו אגוש יבפנים ותוציאנו לרויה:

שמות כז (כ) ויגח את העגל אשר עשו וישרוף באש ויטבוע עד אשר דק יתר על פני המים וישק את בני ישראל:
תהלים נח (ב) האננם אלם צדק תדבריו משרים תשפטו בני אדם:

תהלים קכב (ד) ששם עגלו ששבים שבטי יה עדות לישראל להיות לשם יקנך:
תהלים קמה (יא) כבוד מלכותך יאמר ויבין דברך:

בראשית לב (כט) ויאמר לא יעקב יאמר עוד ששם פי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותגול:

1 עיין דגל מתנה אפרים סוף בהעלותך
2 עיין זוהר לך לך פד. ושבת סו: וש"ת אפרקטא דעניא ח"א כב. וש"ת תורה לשמה שצט
3 עיין לק"ה ברכות השחר ג' אות כז עד כח.
4 נאמר במוציא שבת תשובה שנת תקפה (ת"מ טט) עוד ע"ש סימן יג. כיצד נאמרה
5 עיין בעש"ט עה"ת כי תבוא אות ו' הבכ"י היא רעה מאד וכו' רק אם היא מחמת שמחה אז היא טובה מאד.
6 טעמי המצוות פרשת ויחי מצות קבורת המת פרי עץ הים הצות פ"ד. שער הכוונות תיקון הצות דרוש א'
7 גם בדפ"ר שהתעוררת ומתולו - שהתעוררות בתוכי-ב"נה
8 ברכות סא. ופתח אליהו
9 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
10 עיין לעיל תורה י' אות ה'
11 עיין לעיל תורה קלה
12 ספר הברית ח"א מאמר ז' פ"ו
13 כ"ש"ח תהלים נא יט
14 עיין דגל מתנה אפרים סוף בהעלותך
15 עיין זוהר לך לך פד. ושבת סו: וש"ת אפרקטא דעניא ח"א כב. וש"ת תורה לשמה שצט
16 עיין לק"ה ברכות השחר ג' אות כז עד כח.
17 נאמר במוציא שבת תשובה שנת תקפה (ת"מ טט) עוד ע"ש סימן יג. כיצד נאמרה
18 עיין בעש"ט עה"ת כי תבוא אות ו' הבכ"י היא רעה מאד וכו' רק אם היא מחמת שמחה אז היא טובה מאד.
19 טעמי המצוות פרשת ויחי מצות קבורת המת פרי עץ הים הצות פ"ד. שער הכוונות תיקון הצות דרוש א'
20 גם בדפ"ר שהתעוררת ומתולו - שהתעוררות בתוכי-ב"נה
21 ברכות סא. ופתח אליהו
22 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
23 עיין לעיל תורה י' אות ה'
24 עיין לעיל תורה קלה
25 ספר הברית ח"א מאמר ז' פ"ו
26 כ"ש"ח תהלים נא יט
27 עיין דגל מתנה אפרים סוף בהעלותך
28 עיין זוהר לך לך פד. ושבת סו: וש"ת אפרקטא דעניא ח"א כב. וש"ת תורה לשמה שצט
29 עיין לק"ה ברכות השחר ג' אות כז עד כח.
30 נאמר במוציא שבת תשובה שנת תקפה (ת"מ טט) עוד ע"ש סימן יג. כיצד נאמרה
31 עיין בעש"ט עה"ת כי תבוא אות ו' הבכ"י היא רעה מאד וכו' רק אם היא מחמת שמחה אז היא טובה מאד.
32 טעמי המצוות פרשת ויחי מצות קבורת המת פרי עץ הים הצות פ"ד. שער הכוונות תיקון הצות דרוש א'
33 גם בדפ"ר שהתעוררת ומתולו - שהתעוררות בתוכי-ב"נה
34 ברכות סא. ופתח אליהו
35 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
36 עיין לעיל תורה י' אות ה'
37 עיין לעיל תורה קלה
38 ספר הברית ח"א מאמר ז' פ"ו
39 כ"ש"ח תהלים נא יט
40 עיין דגל מתנה אפרים סוף בהעלותך
41 עיין זוהר לך לך פד. ושבת סו: וש"ת אפרקטא דעניא ח"א כב. וש"ת תורה לשמה שצט
42 עיין לק"ה ברכות השחר ג' אות כז עד כח.
43 נאמר במוציא שבת תשובה שנת תקפה (ת"מ טט) עוד ע"ש סימן יג. כיצד נאמרה
44 עיין בעש"ט עה"ת כי תבוא אות ו' הבכ"י היא רעה מאד וכו' רק אם היא מחמת שמחה אז היא טובה מאד.
45 טעמי המצוות פרשת ויחי מצות קבורת המת פרי עץ הים הצות פ"ד. שער הכוונות תיקון הצות דרוש א'
46 גם בדפ"ר שהתעוררת ומתולו - שהתעוררות בתוכי-ב"נה
47 ברכות סא. ופתח אליהו
48 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
49 עיין לעיל תורה י' אות ה'
50 עיין לעיל תורה קלה
51 ספר הברית ח"א מאמר ז' פ"ו
52 כ"ש"ח תהלים נא יט
53 עיין דגל מתנה אפרים סוף בהעלותך
54 עיין זוהר לך לך פד. ושבת סו: וש"ת אפרקטא דעניא ח"א כב. וש"ת תורה לשמה שצט
55 עיין לק"ה ברכות השחר ג' אות כז עד כח.
56 נאמר במוציא שבת תשובה שנת תקפה (ת"מ טט) עוד ע"ש סימן יג. כיצד נאמרה
57 עיין בעש"ט עה"ת כי תבוא אות ו' הבכ"י היא רעה מאד וכו' רק אם היא מחמת שמחה אז היא טובה מאד.
58 טעמי המצוות פרשת ויחי מצות קבורת המת פרי עץ הים הצות פ"ד. שער הכוונות תיקון הצות דרוש א'
59 גם בדפ"ר שהתעוררת ומתולו - שהתעוררות בתוכי-ב"נה
60 ברכות סא. ופתח אליהו
61 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
62 עיין לעיל תורה י' אות ה'
63 עיין לעיל תורה קלה
64 ספר הברית ח"א מאמר ז' פ"ו
65 כ"ש"ח תהלים נא יט
66 עיין דגל מתנה אפרים סוף בהעלותך
67 עיין זוהר לך לך פד. ושבת סו: וש"ת אפרקטא דעניא ח"א כב. וש"ת תורה לשמה שצט
68 עיין לק"ה ברכות השחר ג' אות כז עד כח.
69 נאמר במוציא שבת תשובה שנת תקפה (ת"מ טט) עוד ע"ש סימן יג. כיצד נאמרה
70 עיין בעש"ט עה"ת כי תבוא אות ו' הבכ"י היא רעה מאד וכו' רק אם היא מחמת שמחה אז היא טובה מאד.
71 טעמי המצוות פרשת ויחי מצות קבורת המת פרי עץ הים הצות פ"ד. שער הכוונות תיקון הצות דרוש א'

מאמר ויאמר ה' סלחתי כדברך

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה

בסעודה שלישית (או ראשונה)¹ של שבת פרשת נח ר"ח חשוון שנת תקס"ה

פתיחה

יסוד תורה זו נראה שהוא עניין הדיבור בחכמה, שצדיק אמת יכול לזכות לזה ע"י שתיית יין וע"ז לכפר עוון דהיינו לפייס את המלך בשעת כעסו. ואנו כדי שנזכה לדבור הנשמע בתפילה אומרים קדיש בכל שלב בתפילה בו אנו עולים מדרגה, כי כל מדרגה היא בחי' אילם ובחי' מוחין דקטנות ביחס למדרגה הבאה. ע"כ אנו מבקשים יתגדל ויתקדש שמו הגדול, דהיינו שיאיר הקודש דהיינו חכמה ביתגדל, בתגי דל שהם המוחין דקטנות.

תורה זו נאמרה בשבת שבע ברכות של בתו מרים, ורבנו שתה קצת יין כפי הנהוג והיה בשמחה גדולה ורקד הרבה ואמר שיש צדיק אמת שיכול לכפר עוון ע"י המוחין שמקבל בשתיית יין, ובהמשך ביאר את סוד הקדיש

שיחות

מאמר "ויאמר ה' סלחתי כדברך", (ליקו"מ ח"א) סי' קע"ז, נאמר בשבת ראש-חודש חשוון תקס"ה, שהיה אז ה"פאר-שפיל" (שבת שקודם החתונה, שקוראים אז לחתן לתורה) של בתו מרים זכרונה-לברכה: (חיי-מוהר"ן, סימן נט).

פל"ח - זה נאמר בתחלת חורף תקס"ה, בשבת פרשת נח בר"ח חשוון ובשבת זה היה הפארשפיל של בתו מרים ז"ל, ואז נאמר מאמר זה הנ"ל בסעודה שלישית, ואז פסק הר"ר נתן ז"ל לומר קדיש על אמו, וגם זה נכלל במאמר זה הנ"ל, ובענין השבת הזו יש הרבה סיפורים נפלאים ונוראים וקצת מהם מבואר במקום אחר (עיי' חיי מוהר"ן, מקום לידתו סימן י"ד):

עיי' שיש"ק החדש חלק ג' אות תקכ"ד - בכמה לילי שבתות בעת שגלה רבנו תורה בערו פניו מאד, ולרב תבערת ושלחבת פניו היה מכרח בעת אמירת התורה לתת על פניו מסודה, והיה משליף ה'פאטשיילע' (מטפחת) שלו על פניו הקדושים; ופעמים שנתגלה מקצת מפניו, וראו איך שפניו לוחטות באש להבה ממש - "ווען דער רבי איז אריינגעגאנגען אין א גרויסער פייער, האט דער רבי ארויפגעווארפן די 'פאטשיילע' אויפ'ן פנים, אזא מין סארט התלהבות אז ער האט פארהוינגען דאס פנים; אמאל האט זיך אביסל ארויסגעזעהן עפעס א שטיקל פנים, די פנים אזוי ווי פייער האט געפרענט". גם ידוע שאמירת התורה שבילי שבתות היתה בהתלהבות עצומה, כמו בעת אמירת התורה "אמבעותא דעלמא" שבלקוטי קמא סימן כ"ד, והתורה 'בוס'י' שבסימן קע"ז, והתורה 'יש צדיקים גנוזים' שבסימן ל"ב תנ"א - שש'לשה מאמרים אלו נאמרו בלילי שבתות, ועוד: (עיי'ש הערה ה' עוד עשר תורות שנאמרו בלילי שבת)

בשנת תקס"ה עשה נשואין לבתו מרים זכרונה לברכה בקהלת קדש וואלטשיסק. ובשבת שלפני החתונה שקורין פארשפיל שהיה בפרשת נח בראש חודש חשוון היה מרקד כל היום בלוי. ורקדין באלו לא נראה ממנו בשום פעם כמותם, כי אז היה מרקד כמעט כל היום. ומה שהיה אז באותו השבת אי אפשר לבאר ולספר. והתפלל עמנו חגור בפאטשיילע (בעין מטפחת) לבד, ואחר כך בסעודה שלישית ישב אז עמנו ואמר לזכר השלש סעדות זה: וספר אז שבאותו ראש השנה נתנו לו עקספענס והוצאות אלה אדמים אחר כל ההצטרכות והיה במקום שהיה והוא אוהב תורה מאד, והיה שם מקום שאמרו שם תורה גבוה מאד והלך לשם ועמד שם שומר על הפתח ולא הניחו לכנס. ונתן לו האלה אדמים שלו כדי שיניחוהו. והיה לו שם יצר הרע גדול על האלה אדמים שלא לתנם. וגם ידע אפלו היצר הרע שיש שם. ונכנס לשם ושמע מה ששמע, ומה ששמע באותו העת הינו מאמר חותם בתוף חותם בלקוטי א' סימן כ"ב הוא מאותו התורה של המקום הנ"ל, רק הוא מעט ומקצת וכו':

ואמר אז התורה ויאמר יי' סלחתי כדברך ראשי תבות בוס"י, שנדפס מזה רק ראשי פרקים בסימן קע"ז בלקוטי א'. ואני פסקתי אז לומר קדיש על אמי זכרונה לברכה. ואז אמר בהתורה יתגדל ויתקדש שמה רבא בנדפס בהראשי פרקים. וגדל השמחה שהיה אז אי אפשר לספר אשרי מי שראה זאת: באותו השבת שתה מעט יין מחמת שמחת הנשואין כנהוג, והיה בשמחה גדולה ורקד הרבה כמעט כל היום כנזכר לעיל. ואז סמך עצמו על רבי יודל ורקד, והיו מזמרים אז נגון נאה

1 ירושלים יד עד כג אלול תשפ"ד באומן

2 עיי' בשיחות שיחה משיש"ק ח"ג אות תקכד שתורה קעז היא אחת מהתורות שנאמרו בלילי שבתות.

3 על דרך הנאמר במשה רבינו עליו השלום (שמות לד לג - לה): "ויכל משה מדבר איתם ויתן על פניו מסוה, ובבוא משה לפני ה' לדבר איתו יסיר את המסוה עד צאתו, ויצא ודיבר אל בני ישראל את אשר יצווה, וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה, והשיב משה את המסוה על פניו עד בואו לדבר איתו". (רל"י).

4 קצת יש לעיין בכך שמובאת בשיחה זו התורה 'בוס'י' שבסימן קע"ז כתורה שנאמרה בליל שבת, שכן מ'חיי מוהר"ן' סימן קי"ז משמע שאמירתה היתה בסעודה שלישית.

והתעוררות של יראתה, והוא רקד על ידי זה הנגון. כי כן היה דרכו על פי רב לרקד על ידי נגון של התעוררות ויראה. והנגון ידוע אצלנו¹, ואמר אז שהנגון הזה הוא נגון קריאה וכרוז, שקורין אותם על ידי נגון זה שיתקבצו כלם על החתונה. הינו שקורין כל הנשמות המתים הצדיקים הקדושים של משפחתו שהם הבעל שם טוב זכרוננו לברכה, וזקנו רבי נחמן זכרוננו לברכה, ואמו הצדקת זכרונה לברכה, שבלם יבואו על החתונה במבאר בזהר הקדוש (ח"ג ריש: רכ). שבשעת החתונה מתקבצים כלם: ואז התפלל מנחה עמונו יחד במקום שאכלנו שם סעדת שחרית הינו בבית המדרש. והתפלל מנחה חגור וכו', ואחר כך ישב עמונו בשלש סעדות כנ"ל, והתחיל לומר בני היכלא וכו' והיה השלש סעדות בדרך שמחה. ואמר אז מי שיכול לשתות יכול לכפר עוונות (אז אגוטר יהוד טיט אטרניק ויין קען ער מוחל עוונות ויין) ואמר כל התורה ויאמר ה' סלחתי וכו' ראשי תבות פוסי. ואחר כך בערב התפאר שלא השתמש עדין בזכות אבות, ומה שהיה בארץ ישראל היה ארצא טובה להם: (חיי מוהר"ן קיז (יש בשיחה זו שתי השמות))

עלים לתרופה מכתב סו – ויששון ושמחה ישיגו ולהפך כל היגון ואנחה לשמחה, אשר זכינו בדורות האלה להתגלות נוראות באלה, שהצדיק האמת יכול לכפר עוונות על ידי שתית יין, כמו שכתוב (במדבר י"ד) ויאמר ה' סלחתי בך בדרך וכו', ובדאי מצות שתית יין של ארבע פוסות בפסח נוגע לענין זה, ימלא פי תהלת ה' אשר זכיתי לשמע זאת ולהדפיסו עד שקור האור אצלי לחור ולקבל מתלמידי, שיזכירני נפלאות ה' בכל פעם אשר שמעה אני ותבן לה כי לא דבר ריק הוא כל דבור ודבור שזכינו לשמע ממנו זכרוננו לברכה הנאמרים בספריו הקדושים, אשרי השם לבו עליהם, שימו לבבכם היטב לדבריו הקדושים הנפלאים והנוראים אשר לא נשמע בזאת וכו': יקרא דשבתא לבטל רצונו לגמרי נגד רצון ה' ית.

לקוטי הלכות

או"ח ציצית הלכה ה' אות כט – וזה בחינת הסמיכות של כל סדר שלח לך ששם כתובה פרשת ציצית בסופה, כי המרגלים פגמו בארץ ישראל, שהוא בחינת חידוש העולם שמשם עקר הנגון הנ"ל, אבל משה רבנו בגדל כחו הנ"ל זכה לפעול אצל השם יתברך עד שפוחל להם, כמו שכתוב שם, ויאמר ה' סלחתי בך בדרך. ואז חזר ונמשך בחינת הנגון הנ"ל, שהוא בחינת נרדי נתן ריחו, בחינת סליחת עוונות נ"ל, ועל פן נסמך מיד לזה פרשת נסכים, והינו לנסף יין על הקרבנות ואז עקר השיר, כי אין אומרים שיר אלא על היין, שזהו בחינת המשכת השיר והנגון הנ"ל שאומרים אותו על היין דיקא, שהוא בחינת תקון וברור המדמה, בחינת יין המשמח כנ"ל. ועל פן נסמך לזה פרשת חלה שהוא בחינת ביאת ארץ ישראל, כמו שכתוב (במדבר טו), "בבואכם אל הארץ וכו'". שנתחייבו תכף בכניסתם לארץ ישראל, כמו שפרש רש"י שם, כי עקר הנגון הנ"ל נמשך על ידי בחינת ארץ ישראל כנ"ל, שהוא תקון המאכל והמוזן להכניע מוזנא דגופא וכו' כנ"ל, שזהו בחינת חלה לתקן המאכל לתקן חטא אדם הראשון שחטא באכילה והגביר בחינת מוזנא דגופא והתקן על ידי חלה שחיבתן לארץ ישראל דיקא שמשם הנגון הנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ילקוט שמעוני סימן לב), היא קלקלה חלתו של עולם לפיכך תפריש חלה, נמצא, שחלה הוא תקון חטא אדם הראשון, הינו תקון פגם האכילה, פגם מוזנא דגופא וכו' כנ"ל, כי על ידי שמפרישין חלה זוכין שיהיה הלחם שהוא המוזן בבחינת מוזנא דנשמתא בבחינת אכילת הצדיקים, בחינת (משלי יג) צדיק אוכל לשובע נפשו, ועל פן נסמך אחר כך פרשת קרבן עבודה וזה שהוא תקון פגם האמונה, כי עקר הנגון הנ"ל נמשך על ידי תקון האמונה הקדושה כנ"ל ואחר כך נסמך פרשת מקווש מענין קדשת שבת קדש וכלול מכל הימים והזמנים המקדשים שכלם בבחינת המשכת האמונה הקדושה וכנ"ל ואחר כך נסמך פרשת ציצית כי כל זה כלול במצות ציצית נ"ל. וזה שפתב אדומו"ר ז"ל (בסימן קע"ז לקוטי מוהר"ן א') שויאמר ה' סלחתי בך בדרך ראשי תבות פוסי, כי הצדיקים יכולין לסלח עוונות על ידי שתית יין, עין שם, הינו כנ"ל, כי הוא ממשך על ידי שתית יין בחינת תקון וברור המדמה, שעל ידי זה נמשך הנגון הנ"ל, שעל ידי זה נמשך סליחת עוונות וכנ"ל ועל פן נסמך אחר פרשה זאת פרשת נסכי יין וכנ"ל:

קושיות

- א. כפי המוחין שזוכה הצדיק האמת ע"י שתית היין, כמו כן זוכה לסליחות עוונות – צ"ע האם סליחת עוונות לעצמו או שהכוונה שיש בכוחו לכפר עוונות אחרים בדבורו כיון שהוא דבור במוחין. נראה פשוט כיון שמדבר מצדיק האמת בודאי הכוונה לכפר לישראל.
- ב. רק כמו שרוצה השם יתברך, הן שיהיה לו ממוזן ובנים, הן לאו חס ושלום? צ"ע מאי חס ושלום? הרי צריך להיות מרוצה. ונראה הטעם כי ברית כרותה לשפתים ועיין מהרש"א מ"ק יח.ו¹
- ג. והן כל שאר הרצונות לא ירצה שום רצון אחר רק כמו שרוצה השם יתברך. – ומקשים א"כ לא נתפלל על שום דבר רק נקבל מה שהקב"ה רוצה. וראיתי מתרצים לחלק בין העבר לעתיד. אבל צ"ע כי לשון התורה 'לא ירצה שום רצון אחר', "ירצה" הוא לשון עתיד. כי זה ודאי שעל העבר צריך להודות, כי אנו מאמינים שה' ית' רק טוב ומיטיב, ומפי עליון לא תצא הרעות והטוב אלא רק אור פשוט שמצטייר לפי הכלים שלנו. ואם יש לי כלים פגומים התיקון שלי הוא לקבל את האור בציוור הזה דייקא. דאי לאו הכי לא היה משפיע לי כלל. לכן יש להודות על הרעה כמו על הטובה, כי כשהכלי שלי פגום אזי הרעה היא טובתי לכפרתי. אבל על העתיד נצטוינו להתפלל, וא"כ פשוט שזה לא סותר את הביטול לרצון ה'. ונראה לבאר שעל העתיד

¹ מקובל שהוא הניגון שאנו מנגנים בברכת החדש בשבת מברכין.

¹ מהרש"א (וחדושי אגדות) מועד קטן דף יח. ברית כרותה לשפתים שנאמר ויאמר אברהם וגו'. וכתבו התוס' תימה דלמא מדה טובה מרובה וה"ל לאתווי הא דאמרינן פ"ק דכתובות ופ"ג דברכות לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן שנאמר וגו' עכ"ל והנראה ליישב את זה דהיא דאל יפתח פיו לשטן איירי כשהאומר כלל את עצמו באותו פורענות ורעה כדמוכחי הענינים דהתם והטעם בו כמ"ש בע"י שלא יתן פתחון פה לשטן לקטרג ולומר הודאת בעל דין כמאה עדים דמי ולא נשאר מקום למדת הרחמים להאריך אפים בו ע"ש וליכא לדמויי להיא דהכא איירי בשגגה היוצא מדברי האומר ברעת פורעניות או בטובת זולתו כדמוכח הענין פנחס לשמואל והטעם בו כאומרם ניבא ואינו יודע מה ניבא וכפרש"י בחומש ונשובה נתנבא שישובו שניהם עכ"ל והשתא אין סברא לחלק בין מדה טובה למדה רעה בנבואה היוצאת מדברי האומר בשגגה:

כיון שאני לא יודע מה רצונו העתיד, אני יכול לבקש שיהיה רצונו טוב נגלה גם לי, ועוד שהרי גם רצונו רק להיטיב, אלא שכנ"ל כיצד יצטייר השפע זה תלוי בכלים שלי. וכשאני פונה אליו ולא לשום כח מדומה אחר ומבקש ממנו ית' על העתיד, אני מגלה אמונה שבו הכל תלוי, וזה בעצמו כבר תיקון גדול לכלי השפע, ועוד שגם תיבות התפילה הן כלים לשפע כמבואר בתורה לד וקב. ועיין תורה יד שהעיקר להתפלל על החיסרון הרוחני שגרמתי למעלה, ואזי ממילא אם יתוקן ברוחניות יתוקן גם בגשמיות.

- ד. כי שבטי י-ה עדות לישראל על פגם הברית – צ"ע צ"ל על שמירת הברית
- ה. באנו באש ובמים – צ"ע אם הכוונה לחכמה ובינה דהיינו מוחין א"כ על ידם הסליחה ואילו רבנו מבאר שעל ידם כילה את העגל עצמו. ואולי הכוונה להכנעת הקליפות דהיינו העגל ע"י הארת החכמה ובינה.
- ו. יתגדל אותיות תגי דל. יעקב דל ישראל תגי – צ"ע היתכן שיעקב אבינו בחיר האבות מכונה דל מה שבפע"ח מבואר שהם המוחין דקטנות של הנוקבא? והיתכן ששם ישראל שזכה בו יעקב אבינו אחרי שניצח את המלאך הוא תגי שבפע"ח מבואר שרומז למוחין דקטנות ז"א.

הקדמה

בכלליות נראה שרבנו מדבר כאן מתיקון הדבור. ע"י הארת החכמה, ו' והיא ה' חלקים סימנך: יין, אלם, בעלמא, יתקדש, רבא.

תחילה מבאר שצדיק יכול לזכות למוחין ע"י שתיית יין כמו שאמרו חז"ל זכה נעשה ראש. וזה שחמרא וריחני פקחין, שע"י שתיית יין נעשה פיקח וכחם, הכונה למי שזכה ונעשה ע"י יין לראש, ראש בחי' דשנת בשמן ראשי, בחי' שמן המשחה שבו היו מקדשים את הכהן והמלך מקדשים דייקא כי חכמה נקראת קודש. ועל כן הצדיק ע"י שתיית יין זוכה למוחין גדולים במיוחד עד שיכול בכוחם לפייס את המלך בשעת חמתו ולכפר עוון. כמ"ש חמת מלך וכו' ואיש חכמה יכפרנה.

בהמשך מבאר את כוונות הקדיש ומתחיל במה שמבאר הפע"ח שע"י הקדיש אנו ממשיכים מוחין י' ה', ונעשה מאלם אלקים. ומבאר רבנו שכל אדם המלכות פה שלו בתחילה בחי' אלם, וצריך לעשות דבור שיוכל להתפאר בו למעלה, וזוכים למוחין שהם י' ה' ע"י תיקון הברית, ואזי נעשית המלכות פה, מאלם אלקים, וזוכה לפאר הדבור.

וממשיך רבנו בביאור החלק השני של הקדיש תיבות 'בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה וכו'. להם אין ביאור בכוונות האריז"ל. ומבאר רבנו שהקב"ה ברא את העולם כרצונו כדי שימליכו אותו ע"י שיעשו רצונו כי רצונו של אדם הוא כבודו וכך גם רצונו של הקב"ה הוא כבודו, וכתוב לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. משמע שעיקר המוחין שאנו ממשיכים בתחילת הקדיש יתגדל ויתקדש כפי שיתבאר לקמן הם כדי לבוא על ידם לשלימות האמונה, והביטול עד שאין לו שום רצון אחר מרצון ה' ית', ועי"ז זוכה לדבור המתקבל.

ואח"כ מבאר את התיבות הראשונות שבקדיש יתגדל ויתקדש שמה רבא. בזה רבנו מקצר מאד שיתגדל הוא תגי דל, בחי' יעקב וישראל. ועל פי המבואר בפרי עץ חיים הנ"ל אפשר להבין קצת יותר. ראה בפנים. ובקיצור מבואר שתגי הם המוחין דקטנות של ז"א ודל הם המוחין דקטנות של הנוקבא, ועל זה אנו מבקשים בקדיש יתגדל ויתקדש שמה רבא, דהיינו שימשך חכמה הנקרא קודש לשמו ית' דהיינו לז"א ונוקביה, ועי"ז נצא ממוחין דקטנות למוחין דגדלות ועי"ז יבנעו כל הקליפות היונקת מהמוחין דקטנות.

ובסוף רבנו רומז מאד בקיצור גם לחלק הרביעי של הקדיש יהא שמה רבא מברך וכו'. במה שאומר שרבא אותיות באר. ובפע"ח שם פ"ג מבואר יותר, שהכוונה לגדלות שניה דהיינו תוספת מוחין לזו"ן ועי"ז יתגדל שמו הגדול ביותר ואזי נעשה ממקור השפע שהיה בחי' בור מקום אסיפת מים, נעשה ממנו באר שהיא מעיין מים חיים, ואזי מתקבלת התפילה ונמשך שפע גדול והקב"ה משיב על כל חי רצון.

ענין הקדיש שבתפילה מבואר בפע"ח שהוא הכנעת החיצונים כי ממוחין דקטנות שאזי הדבור בלא מוחין בחי' אלם יונקים החיצונים, ועל זה אנו מבקשים שיתגדל יתקדש והקדושה תבריא את החיצונים ונזכה למוחין דגדלות. ואזי נוכל לעלות מעולם לעולם, כי הקרבנות בעולם העשיה ופסוקי דזמרא ביצירה וק"ש וברכותיה בבריאה, ובכל עליה לעולם גבוה יותר מתגברות הקליפות מחדש (כמבואר בתורה כה) על כן אנו אומרים קדיש להכניע את הקליפות הסובבות את אותו עולם, ושוב עולים מאלם לאלקים, ממוחין דקטנות של אותו עולם למוחין דגדלות. רק מבריאה לאצילות אין קדיש כיון שהם סמוכין מאד (כמבואר בשער הכוונות) עוד מבאר האריז"ל שכל עליה היא ע"י שם מ"ב ומבאר כיצד רמוז שם מ"ב בקדיש במספר התיבות שתחילה הם ד' כנגד שם הפשוט ואח"כ י' כנגד המילוי ואח"כ כח כנגד המילוי דמילוי. סה"כ מב תיבות.

עד כאן ההקדמה

תורה קעז י"ח

אחרי חטא המרגלים התפלל משה רבנו שה' יסלח לעם ישראל, ואחרי שאמר ט' מדות של רחמים, וביקש בהם מזה' ית' אריכות אפים, (במדבר יד) וי"א ויאמר י"ח סלחתי כדברך ואומר רבנו שרמז לו בר"ת כוסי, שהסליחה היא לפי המוחין של הצדיק, וע"י שתיית מעט יין זוכה למוחין שבהם יכול לפייס את הקב"ה אפילו בשעת חמתו על חטא כזה.

וזהו שה' אמר למשה כדברך, כי דבר ר"ת דשנת בשמן ראשי וי"א, שאמר דוד על כך ששמואל המליך אותו למלך ע"י שמשח על ראשו משמן המשחה²¹. ועי"ז נתקדש להיות מלך/ג', נתקדש/י' דייקא, דהיינו שזכה ע"י למוחין/טו'. נמצא הסליחה היא כפי המוחין, והמוחין מתחזקים ע"י שתיית מעט יין, כי צדיק זוכה למוחין ע"י שתיית יין דהיינו לשמן משחת קודש שהוא המוחין. ואזי נעשה בחי' איש חכם יכפרנה.

כי יש צדיקים אמתיים שיש להם כח כשותותין מעט/טו' יין לפעמים/י' כגון בשבת שבע ברכות לשמחת הנישואין/י"ח, למחול עוונות עי"ז, רוצה לומר שאע"פ שהיין הוא בחי' שנה, דהיינו סילוק הדעת והתגברות המדמה, יש צדיקים אמתיים שע"י שמירת הברית זכו לברור המדמה, ועל כן אדרבה ע"י שתיית יין נתרומם דעתם/טו'. וכן מבואר בתורה כט/כ שע"י תיקון כללי דהיינו תיקון הברית אזי יכול לשתות יין וזוכה על ידו לבחי' ראש דהיינו מוחין/כ"א.

²¹ נאמר בשבת ר"ח חשון תקס"ה, שהיה אז ה'פאר-שפיל" (שבת שקודם התנונה, שקודמים או לחתן לתורה) של בתו מרים וי"א: (ח"י"ב נט). כיצד נאמרה עיין שם סימן קיז. עיין שיש"ק חדש ג' תקבד שנאמרה בליל שבת. בדפוד"ר מתחילה התורה הו' במילים - קצת ראשי פרקים ואח"כ כתובים ראשי פרקים של כל התורה בקצור מאד ומהורג"ת בתקפת הרחוב הדברים כנראה לפי הבנתו ובסופה כתב שהוא ראשי פרקים ע"ש.

²² במדבר פרק יד (יט) סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה: (כ) ויאמר ידוד סלחתי כדברך: תהלים כג ה'

²³ תהילים פרק כג (ה) תערה לפני שלחן נגד צררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה:

פרש"י - (ה) דשנת בשמן ראשי - כבר נמשחתי על פיך למלך. כוסי רוייה - לשון שובע:

²⁴ שמואל א פרק טז (יג) ויקח שמואל את קרן השמן וימשח אתו בקרב אחיו ותצלח רוח ידוד אל דוד מהיום והוא ומעלה ויקם שמואל וילך הרמתה: (יד) ורוח ידוד סרה מעם שאול ובעתתו רוח רעה מאת ידוד:

²⁵ רמב"ם יד החזקה הלכות מלכים פרק א (ז) כשמעמידין המלך מושחין אותו בשמן המשחה שנאמר ויקח שמואל את פך השמן ויצק על ראשו וישקהו ומאחר שמושחין המלך הרי זה זוכה לו ולבניו עד עולם שהמלכות ירושה שנאמר למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל.

ועיין שמואל א פרק י (א) ויקח שמואל את פך השמן ויצק על ראשו וישקהו ויאמר הלא כי משחך ידוד על נחלתו לנגיד:

ועיין מלבי"ם (א) ויקח שמואל - וכו', ע"י המשיחה המשיך עליו רוח גבורה ועז מלך כמ"ש שן ט"ז י"ג) וימשח אותו בקרב אחיו ותצלח עליו רוח ה' מהיום והוא ומעלה, וע"י הנשיקה שהיא התדבקות רוחא ברוחא המשיך עליו שפע קדש שבוה הכין אותו לנבואת אח"כ עם בני הנביאים, כמ"ש (פ"ו) וצלחה עליך רוח ה' והתנבאת עמהם. ומה שלא משחו בפרהסיא באר מהרי"א כדי שיוכל להפיל גורל אח"ז ואם היה נמשח בפרהסיא היה הגורל למותר בעיני העם, והיו חושדים אותו שהטה את הגורל בערמה על האיש אשר משח, וע"פ דברי חז"ל שמשחו בפק ובשמן אפרסמון ולא בקרן ולא בשמן משחת קדש, מבואר כי לכן משחו בעננה בל ירגישו שלא נמשח רק לנגיד, כמ"ש הלא כי משחך ה' על נחלתו לנגיד - תפס נגיד ולא מלך באשר לא הובטח לו המלכות בירושה כדרך הנמשח בשמן הקדש ותרם כראם קרני:

²⁶ יד ראה לקמן שמות ל' כט שע"י שמשחו בשמן המשחה את המשכן וכליו והכהן הגדול נעשו קודש. וכנ"ל במלבי"ם שע"י שנתקדש שרתה עליו רוח נבואה.

²⁷ עיין מלבי"ם הנ"ל משמע שגם הנמשך בשמן אפרסמון זוכה למוחין ונבואה. וחס"ל אמרו שמלכי ישראל כגון שאול לא נמשחו בשמן המשחה אלא בשמן אפרסמון. אבל ברמב"ם הנ"ל משמע שגם שאול נמשח בשמן המשחה.

²⁸ כמבואר בתורה כו תנינא - צריך להרחיק משכרות, ולדקדק שלא לשתות יותר מיכלתו, כדי שלא יבא לידי שכרות. כי מעט השתיה לפי הצורך, הוא טובה להרחיב דעתו. ודע, כי הדעת מלובש בחסדים. וכששותה במדה כראוי לפי ערכו, אזי נתרחב דעתו, ונתרומם מוחו, ואזי נבדלין החסדים ביותר ע"י השתי'. כי כשנתרומם הדעת, נתרוממין ונגדלין החסדים, כי הדעת מלובש בחסדים כנ"ל. ועל זה אמרו רז"ל (עירובין סה) כל המתפתה ביינו, יש בו מדעת קונו. מתפתה דייקא, בחי' חסדים, שע"י היין נגדלין החסדים. וזהו מתפתה, שע"י הגדלת החסדים, הוא מתפתה ומתפייס, אף על פי שלא הי' ראוי להתפתות לפי חסדים סתם, והי' יכול להיות רוגז. אבל ע"י הגדלת החסדים ע"י היין, הוא מתפתה כנ"ל. אבל השותה יותר מדאי ומשתכר, אזי אדרבא, מתגברין תוקף הגבורות, ונעשה כעס ורוגז. ולפעמים מתגברין גבורות דס"א, ויכול לבא לידי רעות וכו' ח"ו: וראה בהערה הבאה

²⁹ צ"ע אין באן פסיק אחרי לפעמים, ולא ברור האם הכוונה ששותים לפעמים, או שלפעמים ע"י השתיה יש להם כח למחול עוונות.

³⁰ כמבואר בחיי מוהר"ן קיז (הנ"ל) שבאותה שבת שרבנו אמר תורה זו שְׁתָה מְעַט יין מְחַמַת שְׂמֵחַת הַנְּשׂוּאִין כְּנֶהְגוּ.

וצ"ע כמה זה מעט? כי אע"פ שאת התורה אמר שסעודה שלישית אבל היה שמח כל השבת ורקד הרבה כמבואר בחי"מ וא"כ מה ששתה הכוונה בבקר ומסתמא שתי רביעית בקדושה רבה ואח"כ שתי עוד לשמחת הנישואין.

כי ארז"ל – אמרו רבותנו זכרונם לברכה **(יומא עו)** ^{כב} שבבראשית פרק כז בברכת יצחק ליעקב ^{כג} וכן בדבריו לעשו ^{כד}, כתיב תירש וקוראים תירוש, נמצא שיצחק רמז/כ"ה לבניו **שיין יש לו שני בחינות, זכה/כ"ו נעשה ראש**, ונתרומם דעתו, ואם לא זכה נעשה רש, עני מדעת ושיכור. **וכשנעשה ראש שהוא בחי' מוחין, עי"ז הוא יכול לכפר עוונות, כמו שכתוב (משלי טז)** ^{כז} חמת מלך וכו' **ואיש חכם יכפרנה**, דהיינו שרק חכם, בחכמתו יכול לפייס את המלך בשעת כעסו. **וזהו שרמזו רבנו לעיל בפסוק ויאמר ה' סלחתי כדברך**, ר"ת כוסי, רמזו שצדיק ע"י שתיית מעט יין זוכה למוחין, ואזי הקב"ה סולח לעונות כפי החכמה שבדיבורו **כי דבר רומז לחכמה כי הוא ר"ת דשנת בשמן ראשי כנ"ל, שהיא בחי' שלימות המוחין**, כ"ח (ומוסיף מוהרנ"ת **שהם בחי' כ"ט/ל**) **שמן משחת קודש** ^{לא}] הוא שמן מבוסס שבו משחו את המשכן וכליו ואת הכהן הגדול ^{לכ}. **בחי' כ"ג/לד**) **כשמן הטוב על הראש** שנאמר על משיחת אהרן הכהן בשמן המשחה על ראשו **(כידוע)** והוא רמז שמן רומז לחכמה/כ"ה כי חכמה נקראת קודש/כ"ו, והשכל דולק בפתילת המח ע"י השמנים העולים בו ^{לז}. ועל כן משיחת הכהן היא על ראשו, רמז לחכמה שבראש.

וצ"ע כי ההלכה שמי ששתה רביעית יין אל יורה, ומסתמא הטעם מוחשש שהוא מאלה שלא זכו ע"י היין להיות ראש, נמצא שרביעית היא הכמות שמשפיע להיות ראש או רש, וא"כ פחות מרביעית לא זוכים על ידה למוחין. וצ"ע

^ט **כמבואר בלק"ה יציאת ה' אות יוב** כי יין מביא שנה, שהוא בחינת פח המדמה, ועל-כן יין יש בו שני פחות, בחינת (יומא עו): זכה – משמחו, לא זכה – משממו, בחינת יין המשמח ויין המשמר, כי השכרות של יין זה בחינת בלבול המדמה, שעל-ידי זה מדבר דברי טטות ושגוין, שזהו נמשך מהמדמה שהוא מבלבל, כידוע. ועל-כן יש בהיין שני פחות הנ"ל, בחינת זכה וכו' כנ"ל. והעקר הוא כפי תקון הברית, כמובא בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (סימן כט אות ח). ועקר תקון הברית הוא על-ידי התפלה בבחינת דין הנ"ל (המבואר בתורה ח' תנינא) של הבעל פה, שעל-ידי זה מוציא מהסטרא אחרא כל חיותה, כל הדעת וכו' שבלעה, וחוזרים ונתתקנים המוחין, שהם המחיצות פרוטות בפני פגם הברית, ועל-ידי זה זוכה לתקון הברית, כמו שכתוב שם. ואז על-ידי התפלה הנ"ל שהיא בחינת תקון הברית, על-ידי זה המדמה מבקר ומתקן, ואז כששותה יין הוא בבחינת זכה – נעשה ראש' (שם בגמרא יומא), זכה – משמחו, בחינת יין המשמח, כי נתרומם דעתו על-ידי היין וזוכה לשמחה, שהוא בחינת השיר והנגון הנ"ל שנמשך על-ידי ברור המדמה שמשם כל השמחות, בחינת (תהלים צב, ד): "עלי עשור ועלי נגל וכו' כי שמחתני ה' בפעלך" וכו'. ועל-כן אין אומרים שיר אלא על היין (ברכות לה).

^כ **תורה כט אות ז'** וזה בחי' חולי נופל ר"ל, היינו כשהדמים מתגברין והם מתזיזין להמוח, ועי"ז נלחץ המוחין. וע"י לחיצת המוחין, רועשין האברים. כי המוח הוא שר צבא, וכשהשונא בא על השר צבא, אזי רועשים כל צבאיו, כי כולם תלויים בו. ואזי השכינה נופלת ח"ו, בבחי' (עמוס ט) סוכת דוד הנופלת. וע"י תיקון הכללי שמעורר המוחין כנ"ל, וממשיך לבנונית להגידין, בבחי' בכל עת יהיו בגדיך לבנים, אזי נתרפאת מחולאת הנפילה. ואז נפלה ולא תוסיף, קום בתולת ישראל (שם ה). ואז הדיבור מותר, בבחי' פתח פיך: וזהו לא תלך רכיל, ולא תעמוד על דם רעך. רעך, היינו המוחין, שהם תרין רעין דלא מתפרשין (וזהו ויקרא ד). כשהם אינם עומדים ונתבטלין מלעשות פעולתם ע"י תגבורת הדמים הלוחצים את המוחין, עי"ז לא תעבור על לא תלך רכיל. כי אז הדיבור מותר, בחי' פתח פיך, ביומיו דרבי שמעון וכו': **ושם אות ח'** – וזה בחי' (חבקוק ב) ואף כי היין בוגד, בוגד, היינו בחי' גידין הנ"ל, שעל ידו הולך רכיל מגלה סוד, בבחי' נכנס יין יצא סוד (סנהדרין ל"ח). כי היין הוא בחי' גידין, התגברות הדמים. בבחי' (משלי כ"ג) אל תרא יין כי יתאדם, שאחריתו דם (סנהדרין ע). ועש"ז נקרא תירוש, ולמדו רז"ל מזה (יומא ע"ו ע"ב) זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש. היינו כשלא זכה, שאינו מוכר את הדמים. עי"ז נעשה רש, שאין לו לחם מן השמים כנ"ל. אבל זכה נעשה ראש, בבחי' מוחין. היינו בחי' המשכת הלבנונית מן המוחין, בבחי' ונוזלים מן לבנון כנ"ל:

^{כא} **ועיין תורה כו תנינא הנ"ל שם לא תולה זאת בתיקון הברית אלא שכמות ששונה.**

^{כב} **יומא דף עו:** – ואמאי קרי ליה יין ואמאי קרי ליה תירוש? יין – שמביא יללה לעולם, תירוש – שכל המתגרה בו נעשה רש. רב כהנא רמי: כתיב (כ"ב בספר בראשית פכ"ז) תירש וקרינן תירוש, (לרמזו שאם) זכה – נעשה ראש (שמפקח לבו בחכמה), לא זכה – נעשה רש (עני מדעת). (והיינו דרבא, דרבא) + מסורת הש"ס: (רבא) + רמי: כתיב ישמח וקרינן ישמח, זכה – משמחו, לא זכה – משממו. והיינו דאמר רבא: חמרא וריחני פקחין.

^{כג} **בראשית פרק כז (כח) ויתן-לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותיירש:**

^{כד} **שם (לו) ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לך ואת-כל אחיו נתתי לך לעבדים ודגן ותיירש סמכתיו ולכה אפוא מה אעשה בני:**

^{כה} **בתורה נזכר תירוש עוד ג"פ בספר דברים ושם בכלום כתיב תירוש. ורק בבראשית בדברי יצחק לבניו כתיב תירוש.**

^{כו} **זכה – צ"ע באיזה זכות זוכים לזה? ועיין לעיל בלק"ה יציאת שע"י ברור המדמה. ותיקון הברית.**

^{כז} **משלי פרק טז (יד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה:**

רש"י – (יד) חמת מלך – הוא כמלאכי מות כשלוחי מיתה: ואיש חכם יכפרנה – יפייסנה:

רבנו יונה – ואיש חכם יכפרנה. תלמוד מזה מעלת החכמה, והצורך והתועלת בה. ואם מלכי האדמה יאהבון החכמה ויתרצו אל החכם, אף כי אדון החכמה הנותן חכמה ומפיו דעת ותבונה. וכענין דבריהם ז"ל אשר כתבנו למעלה.

^{כז} תוספת ביאור של מוהר"ן בתקפא

^{כח} * שנות ל'

^{כט} **שמות פרק ל (כב) וידבר יי' אל משה לאמר: (כג) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוך חמש מאות וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקנה בשם חמשים ומאתים: (כד) וקדה חמש מאות בשקל הקדש ושמן יית היין: (כה) ועשית אתו שמן משחת קדש רקח מרקחת מעשה רקח שמן משחת קדש יהיה:**

רמב"ן – (כה) ועשית אותו שמן משחת קודש רקח מרקחת מעשה רוקח על דרך הפשט היה מעשה השמן כדברי ר' יהודה שאמר (בכריתות ה) שראום במים שלא יבלעו את השמן, ואין השרייה שיהיו במים לבדן, אבל נתנו בשמים כתושים בכלי מלא מים, והציפו עליהן שמן וית היין, ואח"כ נתנו הכלי על פי כלי אחר מלא מים, ונתנו על אש נחה גחלים עוממות, ויבשלו עד יבשת המים, וקלטו השמן

נמצא שצדיק ע"י שתיית מעט יין נעשה ראש דייקא ולא רש, וזוכה לחכמה, ונעשה בחי' ואיש חכם יכפרנה כנ"ל. וזה מה שאמר רבנו לעיל שויאמר ה' סלחתי כדברך שהוא ר"ת כוסי כנ"ל וזהו סלחתי כדברך, שהסליחה כדברך דייקא. כפי בחי' דשנת בשמן ראשי שאתה זוכה, היינו כפי המוחין שזוכה הצדיק האמת ע"י שתיית היין, כמו כן זוכה לסליחות עוונות, כי עיקר הסליחה ע"י החכמה והמוחין הקדושים שמקבל בבחי' ואיש חכם יכפרנה כנ"ל.

וזהו דשנת בשמן ראשי כוסי רוויה (תהלים כג) /ל"ט. רמז שע"י כוסי רוויה זוכה למוחין. וזה בחי' באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה (שם סו) /מ"ב. נראה כוונת רבנו כאן לומר שע"י ותוציאנו לרוויה באנו לאש ומים, שהם חכמה ובינה י' ה"מ. כי כן היה אצל העגל שהיה עבודה זרה שהיא תכלית פגם המוחין, ועל כן התיקון היה (שמות לב) /מ"ד. וישרוף את העגל וכו' ויזר על פני המים דהיינו בחי' באנו באש ובמים, ע"י משה רבנו, שהוא הדעת, בחי' ותוציאנו לרוויה, בחי' איש חכמה יכפרנה :

מעליו, כי כן מעשה הרקחים בכל שמן מבושם, ולכך קצר הכתוב וצוה שיעשו השמן הזה רקח מרקחת כמעשה רוקח, ולא פירש המעשה, כי דרך הרקחים ידועה בהם וכן מצאתיה בשקלים ירושלמי (פ"ו ה"א) ר' יהודה אומר שולקן היה במים ונותן שמן מלמעלה, משהיה קולט את הריח היה מעבירו, כדרך שהפטמים עושין, שנאמר ועשית אותו שמן מרקחת קודש רוקח מרקחת מעשה רוקח:

^א עיי' לעיל בסוף תורה נד [דף סג.] ובתורה ד' בביאור הרב"ח [דף ע"ג:] ונ"מ שגרשם שם.

ל"ב שמות פרק ל (כו) ומשחת בו את אהל מועד ואת ארון העדת: (כו) ואת השלחן ואת כל כליו ואת המנורה ואת פליה ואת מזבח הקטרת: (כח) ואת מזבח העלה ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו: (כט) וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל הנגע בהם יקדש: (ל) ואת אהרן ואת בניו תמשח וקדשת אתם לכהן לי:

^ב * תהלים קלג

ל"ד תהילים פרק קלג (ב) בשמן הטוב על הראש ירד על הזקן וזן אהרן שירד על פי מדותיו:

פרש"י - (ב) בשמן הטוב - שנמשח בו אהרן הכהן. שירד - מראשו אל זקנו אל פי ראש הכתונת שלו שהזקן שוכב ע"פ הכתונת כן נעים טל חרמון שגבוה על הררי ציון והטל יורד מחרמון להררי ציון כשם ששמן המשחה לגדולה כך הר ציון לתפאר ולכבוד לישראל כשם ששמן הטוב כן טל חרמון כזה כן זה כמו והיה כעם ככהן (ישעיה כ"ד), ורבותינו דרשו שבת אחים משה ואהרן לענין מעילה בשמן המשחה במסכת הוריות כל המזמור אבל יש בדברי תורה וקבלה משל ומליצה ודברי חכמים וחידותם ועיקר שיר המעלות על בית המקדש נאמר:

ל"ה תורה נד' - זאת התורה נאמרה בשבת חנכה. ואחר שאמר התורה הזאת אמר: אני אמרתי עתה, איך מדליקין נר חנכה, בחינת: 'לאמשכא משח רבות קדשא ולאדלקא בוצינא' (זהר בראשית ל"א ויקרא ז שמיני ל"ז אמר פ"ח ק"ד בהעלותך קנ"ד). "שמן משחת קדש" (שמות ל), שהוא הדעת פידוע. הינו בחינת הגדלת הדעת הנ"ל שהוא בחינת זכרון הנ"ל: ולא באר יותר:

תורה ד' בביאור רב"ח - ומלאו מחד גלגלא דעינא תלת מאה גרבי משחא גרבי משחא, זה בחינת הדעת, כי "שמן משחת קדש" (שמות ל), זה בחינת שכל. ותלת מאה, זה בחינת משה, שהוא בחינת מדה שהצדיק מקטין את עצמו, בבחינת מדה. בשלש בחינות צריף להקטין את עצמו, כמו שכתוב (ירמיהו ט): "אל יתהלל חכם, גבור ועשיר":

שמן משחת קודש רומז לחכמה מוחין דאבא עיין שער הפסוקים פרשת שמיני ד"ה והנה צוה משה. ופע"ח שער ר"ח חנוכה ופורים פ"ד. ולקוטי תורה סוף ויקרא. וזוהר ח"ג אמור דף פט. ועיין מנחות פה: ובתורה ס' סוף אות ג' ועיין הקדמת התיקונים דף יג: ד"ה כפרת הלב

ל"ו זוהר אחרי דף סא. ושער הכונות דרוש א' דקדוש ליל שבת. ועיין תורה פ'

ל"ז עיין תורה ס אות ג' - בי עקר השכל שיהיה על תקונו, שיוכל להתבונן, הוא על ידי השמנים שבגוף. פי השכל הוא כמו נר הדולק, פי הוא דולק על ידי השמנים שנמשכין אליו, והם כמו שמן שנמשך אל פתילה הדולקת. וכשאין שמנים בגוף, אין השכל יכול לדלק בהתבוננות.

^א מתולדו - שתיית

ל"ט תהילים פרק כג (ה) תערף לפני שלחן נגד צררי דשנת בשמן ראשי כוסי רייה:

מצודות דוד (ה) תערוך - ועי"ז אבטח שעוד תערוך לפני שלחן במעדרים להתענג בהם. נגד צוררי - רצה לומר המה יראו בכבודי. דשנת - רצה לומר מאז משחת ראשי בשמן המשחה להיות מלך. כוסי רייה - הבטחתי להיות כוסי שבעה רצה לומר שאמלוך בכל אות נפשי ודברך הלא תקום:

^ב מתולדו - ותוציאנו

^א בתקפא - (שם מו) ובתשכח תוקן

מ"ב תהילים פרק סו (י) פי בחנתנו אלהים צרפתנו כצרך כסף: (יא) הבאתנו במצודה שמת מועקה במתנינו: (יב) הרפכת אנוש לראשנו באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה:

מ"ג עיין ספר הליקוטים (להארי"ל) פרשת בראשית פ"א - וזו"ה (שמות ל"ה ל) ראו קרא ה' בשם בצלאל. ובאותה קריאה לכד שהוא ההבל, מילא אותו חכמה ובינה ודעת, שהם אש מים קול.

וכן ידוע שאמ"ש דהיינו אש מים אויר, ואמ"ר דהיינו אש מים רוח, הם שרש לחב"ד דהיינו חכמה בונה ודעת.

^ד עיין בפנים שריבנו שינה מלש"כ

מ"ד שמות פרק לב (כ) ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל:

ואז ויאמר ה' סלחתי כדברך/מ¹⁰¹ ר"ת כוסי. (אע"פ שפסוק זה לא כתוב אחרי חטא העגל אלא אחרי חטא המרגלים רש"י כתב שנאמר גם אחרי חטא העגל/מ¹⁰²).

אחרי שביאר כיצד הצדיק זוכה למוחין ע"י שתיית יין, ועי"ז זוכה לתיקון הדבור, עד שיכול לכפר עוון, דהיינו לפייס את המלך בשעת כעסו בבחי' חמת מלך וכו' ואיש חכם יכפרנה. עתה יבאר כיצד אנו זוכים לתיקון הדיבור בתפילה ע"י אמירת קדיש.

ועיין פרי עץ חיים/מ¹⁰³ שם מבאר לשון הקדיש 'יתגדל ויתקדש שמייה רבא', פירוש שאנו מבקשים שיתגדל ויתקדש שמו ית' מאלם לאלקים. ויתקדש הכוונה לתוספת חכמה/מ¹⁰⁴ ובינה (כי חכמה אקרי קודש/ג¹⁰⁵), ומתגלית בבינה/מ¹⁰⁶ דהיינו שיחזור לו אותיות י' ה', שהן המוחין, כי בהתגברות החיצונים מתעלמים המוחין י' ה' ונשארו אלם, והקדיש הוא סוד הכנעת הקליפות, בו אנו מבקשים שיחזור החכמה בינה אותיות י' ה' ויושלם השם אלקים. ונזכה לתיקון המלכות פה, לדבור במוחין בתפילה.

ורבנו רומז לזה במה שמבאר שזו אומנות לדבר דיבור יפה לפניו, באופן שיהיה תפארת הדבור, ודיבור פה הוא מלכות, שם אלקים, אבל בלא מוחין הוא אלם, ורק ע"י שמירת הברית, ע"י סילוקא דיסודא עד אבא ואמא/מ¹⁰⁷ שהם המוחין חכמה ובינה, י' ה', ואזי נעשה מאלם אלקים, מלכות פה ואומנות הדבור.

נראה שרבנו כאן מדבר רק מהחלק הראשון של הקדיש שהוא גדלות ראשונה ממוחין דקטנות של של ז"ן (שהם תגי אורות מרגלי הבינה) ולא מזכיר את החלק השני/מ¹⁰⁸ יאה שמייה רבא מברך וכו' שהוא גדלות שניה מוחין דגדלות של בינה. (שהם תנה/מ¹⁰⁹ אורות)

¹⁰⁰ **כמבואר בפרש"י** שמות לג יא – בי"ז בתמוז נשתברו הלוחות (תענית כח) ובי"ח שרף את העגל ודן את החוטאים ובי"ט עלה שנאמר (שמות לב) ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם וגו' ועשה שם ארבעים יום ובקש רחמים שנאמר (דברים ט) ואתנפל לפני ה' וגו' ובראש חודש אלול נאמר לו ועלית בבקר אל הר סיני לקבל לוחות האחרונות ועשה שם מ' יום שנאמר בהם (שם י) ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים וגו' מה הראשונים ברצון אף האחרונים ברצון אמור מעתה אמצעיים היו בכעס בי' בתשרי נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה ובלב שלם ואמר לו למשה סלחתי כדברך. ומסר לו לוחות האחרונות, וירד והתחיל לצוותו על מלאכת המשכן, ועשאוהו עד אחד בניסן ומשהוקם לא נדבר עמו עוד אלא מאהל מועד:

¹⁰¹ **וכנראה עפ"י** שמות לד שם אחרי חטא העגל משה רבנו אומר י"ג מדות של רחמים ומבקש בפסוק ט' וסלחת לעוננו ולחטאתנו, ושם פסוק י' ויאמר ה' הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות, ופרש"י נפלאות לשון ונפלינו, דהיינו שבזה אמר לו ה' שקיבל את בקשתו שלא ישרה שכנינו על הגויים. וכנראה מכאן למד רש"י שכמו שאחרי חטא המרגלים אמר ט' מדות של רחמים ומיד אח"כ כתיב וסלחתי כדברך, כך גם אחרי חטא העגל מיד אחרי י"ג מדות של רחמים אמר סלחתי כדברך אע"פ שלא נכתב בפירוש.

¹⁰² **עיין פרי עץ חיים** שער הקדישים פרק ב' – ואח"כ שמייה רבא וכו', כי הלא נתבאר אצלינו, כי המוחין דאלהים, לפעמים הם שהקליפות אוחזין בו, והוא נקרא אלם. פ"י כי סוד ב' אותיות י"ה מאלהים, הם מתכסים ונעלמים, ונשארין אלם מאלהים. וז"ס נאלמתי דומי"ה. כי כאשר הוא דום י"ה, פ"י שאותיות י"ה דאלהים הם דומים, ואינם מתגלים בשביל החיצונים, ואז נאלמתי, ונשארו מאלהים אלם. ובפרט עתה בגלות שבו נאמר נאלמתי דומייה, וחזר הו"א לקטנותו, ולכן אנו אומרים שיגדלו המוחין דקטנות אלו דאלהים, ויתקדשו, כי כל קדש הוא במוחין. (א):

הגהה (א) נלע"ד נתן – ז"ס, או מי ישום אלם. כי י"ה במילוי יוד ה"י ה"א ה"ה, גימטריא מ"י ע"ה. ומאחר שאין הפרש באות יוד, לכן אנו מונין רק יוד אחת. והכוונה, כי מ"י גימטריא י"ה, גורם שז"א יעשה אלם, וכשתחבר י"ה פעם אחרת, או נאמר מי שם פה לאדם, ע"ה גימטריא אלהים. ויש ציור א', כי אות יוד יש בו ג' תגין, וכל תג אות י', הרי ד' יודין. כנו ביחוד של שדי, וגם אות ה' בציר ד"ו, ג"ב עשר, הרי כי שם י"ה גימטריא מ"י, ע"כ הג"ה:

והענין, כי עיקר המוח ושרשיו הוא שם י"ה מאלהים, שהם סוד חו"ב, שהם י"ה דאלהים, וכשיוסרו שרשי המוחין, נשארו אלם. וכאשר יבאו שרשי המוחין שהם י"ה דאלהים אזי יתקדשו. פ"י, יומשכו המוחין, ושרשם מתגדל, וז"ס יתגדל ויתקדש. ולפי שהם ב' מיני הגדלות בענין זה, כמ"ש בע"ה, לכן ביאר, שגדלות וקדושה ממטה למעלה. פ"י, הגדלה ראשונה הוא, כי עד עתה היו המוחין סוד אלם, ואח"כ יגדלו ונעשו אלהים דהיינו פשוט. ואח"כ צריך הגדלה ב', והוא למלאות אלהים במילואן הנודעים, במילוי יודין בחכמה, בהה"ן בבינה, דאלפין במוח הדעת. אמנם צריך תחלה ממטה למעלה, והוא שמן אלם נעשה אלהים. נמצא שהם עד עתה שם בן ג' אותיות, ועתה נגדלו בו ב' אותיות אחרות י"ה, ונעשה גדול. וזה שמייה רבא, פ"י יתגדל שמו של הו"א בסוד המוחין של ז"א, ויעשה רבא פ"י גדול, שמאלם נעשה אלהים. והנה זה עצמו פ"י שמייה, שם י"ה, כי שם י"ה שבתוך אלהים, יגדל ויראה פעולתו ושרשו, וזהו שמייה רבא שם י"ה. הרי רמזו לבושין דנה"י דאו"א:

¹⁰³ **פרי עץ חיים** – שער הקדישים – פרק ב' – ואח"כ אנו רומזים נה"י מוחין דאבא באמרנו ויתקדש. והענין הוא כמבואר אצלינו, כי כל קדש הוא בחכמה כנוכר בזהר. והענין, כי כל קדש הוא במוחין, ולכן אין להקשות אם נרמז מלת קדש בז"א, או במלכות, אע"פ שכל קודש הוא בחכמה, הוא בסוד המוחין. ואמנם, הבינה היא עלמא אריכא כנוכר בזהר, ועליה אנו אומרים יתגדל כנו'. ונגד אבא, אנו אומרים יתקדש.

¹⁰⁴ **כמבואר בזהר** אחרי סא. ופע"ח קדיש פ"ב ד"ה ואח"כ אנו רומזים. וראה תורה פ'.

¹⁰⁵ **ונראה שיתגדל** היא הבינה כידוע שאורך הוא חכמה, ורוחב הוא הבינה, כי חכמה בא מוחין ומתגדל בבינה, בבחי' מבין דבר מתוך דבר, בחי' אמא שמקבלת טפת חכמה ובונה ממנו קומה שלמה. ואע"פ"כ לא אמר יתקדש ויתגדל, אלא יתגדל ויתקדש דהיינו יתגדל מבח היתקדש.

¹⁰⁶ **וכנ"ל בפע"ח קדיש פ"ב** – ואמנם, הבינה היא עלמא אריכא כנוכר בזהר, ועליה אנו אומרים יתגדל כנו'.

¹⁰⁷ **פירוש עלית** התיקון שפועל בשמירת הברית עולה עד אבא הנקרא חכמה ואמא הנקרא בינה ומעורר אותם להשפיע לו חכמה ובינה. ועיין תורה לו אות ו' שעל כן גם להפך ע"י פגם הברית פוגם במוחין עד שנעשה משוגע. ועל כן כתבו המחברים שסרוס רפואה למשוגע. עוד עיין **זהר משפטים** דף קי סוף ע"א ותחילת ע"ב ע"ה פ"מ משביל לאיתן האורחי ובע"ח שער ט' סוף פ"ג. ובוזר הרקיע שם ועין ביאור האידרא זוטא קיח. ובאוצרות חיים שער הנקודים סוף פ"ט ד"ה ועתה צריך לתת טעם. בכל המ"מ האלה כך משמעות הדברים אבל לא נזכר עד או"א אלא עד הדעת, וגם הלשון סילוקא דיסודא לא נמצא. עוד עיין לעיל תורה כט אות ד' ואות י'.

נמצא מה שהאר"ל מבאר שכדי להחזיר את המוחין שהעלימו החיצונים ציוו לנו חז"ל לומר קדיש בתפלה לבקש שיתגדל ויתקדש שמו ית'. ועוד ציוו כדי להוסיף עוד מוחין¹⁷ (שבת קיט:ו) לומר יהא שמייה רבה מבורך וכו' בכל הכח, דהיינו בקול ובכוונה. רבנו מבאר שהעיקר זה נעשה ע"י שמירת הברית. ועיין תורה כ' אות י"ז¹⁸ שם מתבאר נפלא הקשר בין האמירה בכח לתיקון הברית והדעת. והכוונה שכפי תיקון הברית כך מתקבלת בקשתינו בקדיש לזכות למוחין, ושלמות הדבור תפילה. עוד עיין בפרי עץ חיים שם פ"א שבתפילת שחרית אנו עולים מעולם לעולם כי הקרבנות בעולם העשייה והזמירות ביצירה וק"ש וברכותיה בבריאה ועמידה באצילות, וכדי לעלות מעולם לעולם אומרים קדיש וע"י שם מ"ב שיש בו אנו עולים מעולם לעולם¹⁹. נמצא נפלא שבכל עליה לעולם גבוה יותר דהיינו מדרגה גבוהה יותר אנו מבקשים תוספת מוחין, כי כל מדרגה היא בחי' אלם ביחס למדרגה הבאה, ובקדיש כשאנו מבקשים יתגדל ויתקדש שמייה רבא²⁰, אנו זוכים לתוספת מוחין י' ה' להגדיל את שם אלם שיהיה אלקים, בחי' מלכות פה, כדי שיהיה לנו "דבור להתפאר" בו לפניו בתפילה.

וזהו האומנם אלם (תהלים נח)/ו²¹ רבנו דורש אמנם לשון אמנות, שנעשה האומנות אלם שאין לו דיבור להתפאר, כי צריכין לעשות דיבור להאומנות שיוכל להתפאר למעלה. ונעשה

אלקים. כי יהא הם המוחין נס"א/כ"ו²², וזה תלוי בשמירת הברית, עיין לקמן משכתב הפע"ח פ"ב שתיבת ויתקדש היא אותיות ת"ק שד"י, הרומז ליסוד, נמצא יתקדש הוא חכמה הנקראת קדוש, ורמוז בו גם שם שד"י שהוא יסוד דהיינו תיקון הברית (כמבואר תורה לד אות ג' ברית מרכבה ליסוד) לומר שבתחילת הקדיש אנו מבקשים מוחין שהם יסוד דאבא. שזוכים להם ע"י תיקון הברית.

²² בסוף התורה אומר רבנו שרבא אותיות באר. ובפרי עץ חיים זה כתוב בפ"ג. שם מדבר מ"הא שמה רבא' דהיינו החלק השני של הקדיש. אבל צ"ע כי גם בחלק הראשון אנו אומרים 'שמה רבא', כמ"ש יתגדל ויתקדש שמה רבא. ומסתמא גם 'רבא' הזה הוא אותיות באר. וצ"ע.

²³ תנה הוא ג' השמות אהי-ה במילוי בלי הכללות (דהיינו קטא קנא קמג = תנה). תגי הוא רק המילויים של ג' שמות אהי-ה במילוי (דהיינו תנ"ה פחות ג"פ ס"ג = שצ"ב) ועם כללות שם אהי-ה (שצ"ב וב"א = תגי)

²⁴ עיין פרי עץ חיים קדיש פ"ג – ועתה נבאר הגדלה ב', והוא סוד איש"ר כו'..... ועי"כ יהא שמייה רבא, ויתגדל הגדלה שניה וזלת הראשונה, ואז יתמתקו יותר. והנה זה עצמו פירוש יהא שמייה, שהוא סוד ההפרש ג' י"ה, שם י' בחכמה, ה' בבינה, א' בדעת, וזהו יהא כסדרן. וביאר היכן הוא סוד יהא הנוכח, אמר שהוא בשמייה רבא. פי' בשם י"ה הנו', כי ג' שמות י"ה יתמלאו בג' מלואים כסדרן, ואז נעשה שמייה רבא, וגדל באופן אחר יותר מעולה:

²⁵ שבת דף קיט: אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמייה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו שנאמר בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה' מאי טעמא בפרע פרעות משום דברכו ה' רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אפילו יש בו שמץ של עבודה זרה מוחלין לו כתיב הכא בפרע פרעות וכתוב התם כי פרוע הוא.

תוספות – כל העונה אמן יהא שמייה רבא בכל כחו. פי' בכל כוונתו וכן פירש רש"י ור"י אומר דיש בפסיקתא במעשה דר' ישמעאל בן אלישע דקאמר התם כשישראל נכנסים לבתי כנסיות ואומרים יהא שמייה רבא מברך בקול רם מבטלים גזירות קשות:

²⁶ תורה כ' אות י' – וישלח מלאך פרושו חכמינו ז"ל (ו): זה משה. ויזציאנו פי פגם הברית הוא פגם הדעת, בבחינת (פראשית ד) וינדע אדם, והקול הוא מעורר הדעת, בבחינת 'הקול מעורר הפנדה' (ברכות כד: ע"ש רא"ש): ובשביל זה: וינצעק וכו'. וישמע את קולנו, והקול מעורר הדעת, וישלח מלאך זה משה, בחינת דעת, ועל ידי התגלות הדעת בתקונו, אז ויזציאנו. ובשביל זה אומרים את ההגדה בקול רם, פי הגאולה היתה על ידי קול, בבחינת וישמע את קולנו. ובשביל זה נקראת בשם הגדה, להורות על תקון הברית, בבחינת (דברים ד): ויגד לכם את בריתו. ועקר המצוה ב"ן, להורות על תקון הדעת, בבחינת: בחמרא וריחני פקחין' (סנהדרין ע), ובבחינת: תירוש זכה נעשה ראש' (שם) הינו דעת.

²⁷ עיין פרי עץ חיים שער הקדישים פרק ב – והנה דע, כי אנו צריכין להעלות כל העולמות. וכבר ידעת, כי כל העלאת הוא בשם מ"ב, ע"י ג' ידות שבשם, האוחזים בעולם ומעלים אותם, ולכן תיבת כל הקדיש הוא מ"ב תיבות, וכפי בחינת הקדיש כך כוונתו. כי בקדיש דהודו, יכוין בשם מ"ב, היוצא מהו"ה דמ"ה, ע"ש. אמנם נמצא, כי שם מ"ב של כוונת הקדיש אינו שם מ"ב הנודע אצלנו, שהוא אנא בכח כו', רק שם מ"ב דהויות, כ"א כפי מקומו. כיצד – ד' אותיות הו"ה בחינה א'. ואחר כך י' אותיות המילוי בחינה ב', ואחר כך כ"ח אותיות מלוי המילוי בחינה ג', הרי מ"ב בג' בחינות. לכן יתגדל ויתקדש שמייה רבא, ד' תיבות, נגד ד' אותיות הו"ה פשוטה. ואחר כך יש י' תיבות מן בעלמא עד משיחיה. לכן צריך לחלק די ברא בב' תיבות, והם י' תיבות נגד י' אותיות המילוי, ואז צריכין לענות אמן פעם אחרת. ואח"כ, מן איש"ר עד דאמירן בעלמא, הם כ"ח תיבות נגד מילוי המילוי, ולכן אז עונין אמן פעם אחרת: גם ראוי לכוין, כי הלא סוד הקדיש הוא סוד הכנעת הקליפות כנוכח בזהר תרומה. והנה ראוי שתדע, כי כל אחיזת החיצונים הוא בסוד מוחין דקטנות, שהיא סוד אלהים כמבואר אצלנו.

²⁸ כמבואר בפרי עץ חיים שם פרק ב – ואח"כ שמייה רבא כו', כי הלא נתבאר אצלנו, כי המוחין דאלהים, לפעמים הם שהקליפות אוחזין בו, והוא נקרא אלם. פי' כי סוד ב' אותיות י"ה מאלהים, הם מתכסים ונעלמים, ונשארין אלם מאלהים. וז"ס נאלמתי דומי"ה. כי כאשר הוא דום י"ה, פי' שאותיות י"ה דאלהים הם דומים, ואינם מתגלים בשביל החיצונים, ואז נאלמתי, ונשאר מאלהים אלם. ובפרט עתה בגלות שבו נאמר נאלמתי דומיה, וחזר הו"א לקטנותו, ולכן אנו אומרים שיגדלו המוחין דקטנות אלו דאלהים, ויתקדשו, כי כל קדש הוא במוחין. (א):

²⁹ תהלים פרק נח (ב) האמנם אַלם צַדֵּק תְּדַבְּרוּן מִיִּשְׂרָאֵל תִּשְׁפְּטוּ בְּגִי אֲדָם:

רש"י (ב) האמנם – לשון אמונה הוא האמנם אלם צדק תדברון וגו', מזמור זה אמר על שבא אל המעגל אשר שאול שוכב שם ולקח את החנית ואת הצפחת והלך לו וקרא הלא תענה אבנר (ש"א = שמואל א = כ"ו) כלומר הלא יש לך עתה להוכיח לשאול ולהראותו שעל

והראייה שאותיות י' ה' רומזות למוחין בזכות שמירת הברית, כי ישראל נקראו **שבטי יה עדות לישראל** [ג'סד] על שלא פגמו **פגם הברית** ס"ה(ס"ו) אף על פי שהיו עבדים בארץ במצרים, נשאר מיוחסים לאבות. ר"ל אע"פ שמצרים נקראת ערות הארץ כי מסוגלת מאד לפגם הברית ואע"פ שישראל היו שם עבדים ושפחות למצרים שהיה להם רשות לעשות בהם כרצונם, וגם אמרו חז"ל (אבות ב' ז') מרבה שפחות מרבה זימה. אעפ"כ לא פגמו בברית ונשאר מיוחסים. נמצא שע"י שמירת הברית זכו להקרא שבטי י' ה', הרומז למוחין חכמה ובינה.

אחרי שבתחילת הקדיש אנו מבקשים יתגדל ויתקדש שמייה רבא, דהיינו תוספת מוחין, כדי ששמו ית' יתגדל ויתקדש בעולם שבראו לכבודו כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ועיקר כבוד ית' מתגלה כשעושים רצונו, וזהו די ברא כרעותיה, דהיינו שהקב"ה ברא את העולם כרצונו, דהיינו כדי שיעשו בו כולם את רצונו, ועי"ז תתגלה מדת מלכותו. שעל מנת כן ברא את העולם כמבואר בריש תורה מט/ס"ח עפ"י האריז"ל. בהמשך הקדיש אנו אומרים **בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה** [ס"ט] פירושו: בעולם שברא כרצונו וימליך מלכותו. **מלכות הוא בחי' כבוד, כ"ש [ז'] כבוד מלכותך יאמרו. והוא בחי' רצון כי רצונו של אדם זהו כבודו {ירושלמי פאה פ"א [ע"א]} נמצא עיקר כבודו ית' הוא כשעושים רצונו. וכשהאדם מסתפק ומתרצה ברצון הש"י, רק כמו שהוא ית' רוצה, אזי ממליך מלכותיה, כי עיקר המלכות מהרצון כנ"ל.** וזהו שאנו אומרים בקדיש: **בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה, כי עיקר המלכות הוא מהרצון כנ"ל.**

חנם הוא רודפני שאילו רציתי הרגתיו וכך אמר בשירו האמנם נאלם מפניכם הצדק שהיה לכם לדבר והמישרי' שהיה לכם לשפוט הצדק אשר תדברון:

סא פ"י עין חיים שער הקדישים פ"ב ד"ה ואח"כ שמייה רבה

סב **פרפראות לחכמה אות ב'** – שם במאמר הנ"ל, האומנם אלם וכו' ונעשה אלקים כי י"ה הם בחינת המוחין וכו' רומז למה שכתוב בכונות קדיש יתגדל ויתקדש שמייה אותיות שם י"ה וכו' ע"ש, ושם מבואר ויתקדש אותיות ת"ק שדי רומז לבחינת יסוד אבא וכו' ואפשר שזה מרומז בדבריו ז"ל שכתב כאן וזה תלוי בשמירת הברית וכו', היינו כי ברית נקרא יסוד ושם עיקר הקדושה כמו שאמרו רז"ל ושם שדי רומז על בחינת יסוד בחינת שמירת הברית, ושם זה במילואו גימטריא יתקדש כמבואר שם בכונות והיינו כנ"ל:

סג תהלים קכב ד'

סד **תהלים פרק קכב (ד) ששם עלו שבטים שבטי' יה עדות לישראל להדות לשם יוד:**

רש"י – שבטי יה שהוא עדות לישראל – לפי שהיו האומות מליזי/מליזין/ אחריהם כשיצאו ממצרים ואומרים עליהם שהם ממזרים אם בגופם היו שולטין המצרים בנשותיהם לא כל שכן אמר הקדוש ברוך הוא אני מעיד עליהם שהם בני אבותיהם הטיל שמו עליהם הראובני השמעוני (במדבר כ"ז) הוסיף עליהם אותיות השם אחת מכאן ואחת מכאן נמצא השם הזה יה עדות לישראל:

סז ציון זה נוסף בתולו בפנינו

סח **כמוא בפרש"י פ' פנחס** (במדבר כו ה')

סו **במדבר פרק כו (ה) ראובן בכור בני ראובן חנוף משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלאי:**

רש"י (ה) משפחת החנכי – לפי שהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם, אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך הטיל הקדוש ברוך הוא שמו עליהם, ה"א מצד זה וי"ד מצד זה, לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם. וזה הוא שמפורש ע"י דוד (תהלים קכב ד) שבטי יה עדות לישראל. השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך כולם כתיב החנכי הפלואי, אבל בימנה לא הוצרך לומר משפחת הימני, לפי שהשם קבוע בו וי"ד בראש וה"א בסוף:

שפתי חכמים אות ת' – ואם תאמר הא גבי עכו"ם גם כן כתיב הכי דכתיב וירד העמלקי והכנעני. ויש לומר אי הוה כתיב כאן בני ראובן משפחת החנכי ולא כתיב חנוך לא היה קשה מידי כמו גבי העמלקי אבל עכשיו דכתיב בני ראובן חנוך משפחת החנכי קשה למה הטיל ה"א מצד זה וי"ד מצד זה:

ס"ח **עיין תורה מט אות א** [א] כי קדם הבריאה היה אור הקדוש ברוך הוא אין סוף. ורצה הקדוש ברוך הוא שיתגלה מלכותו, ואין מלך בלא עם, והצריך לברא בני אדם, שיקבלו על מלכותו. והתגלות מלכותו אי אפשר להשיג אלא על ידי המדות, שעל ידי המדות משיגין אלקותו, ויודעין שיש אדון מושל ומנהיג:

ס"ט לשון הקדיש

* תהלים קמה

ס"ז הלכה א דף ג:

אבל כשרוצה האדם איזה רצון אחר חוץ מרצון השם יתברך, על ידי זה נעשה מלכות אחרים של העכו"ם, וכפי הרצון האחר כן נעשה איזה מלכות לאיזה עכו"ם, [ע"ב] כמבואר בתורה ל"ו/ע"ג שלכל אומה יש תאוה שמחיה אותה, וכשאדם רוצה איזה תאוה רעה, הוא ממליך בזה את אותה אומה שחיותה מאותה תאוה, ונעשה משועבד תחתיה.

כי צריך האדם לבטל רצונו לגמרי נגד רצון השם יתברך, שלא יהיה לו שום רצון אחר, רק כמו שרוצה השם יתברך, הן כשרצון ה' ית' שיהיה לו ממוזן ובנים, הן לאו ח"ו/ע"ד,

וכן ע"ה כל שאר הרצונות לא ירצה שום רצון אחר רק כמו שרוצה השם יתברך/ע"ו [ע"ז/ע"ח].

ע"ב עין תורה לו

ע"ה תורה לו אות ו'א - וְהָיָה בְּלֵיל, כִּי יִפֹּשׂ מִיִּשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁרָשׁ בְּשָׁבָעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב. וְשָׁבָעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב, מִשְׁרָשִׁים בְּשָׁבָעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה (א). וְהָיָה לְעַמֵּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים, שֶׁפָּנְגָד שְׁבָעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב, הֵם שְׁבָעִים לְשׁוֹן. שְׁפָל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן יֵשׁ לָהּ מִדָּה רָעָה בְּפָנֶי עֲצָמָה, מִדָּה שְׂאִין בְּחֶבְרָתָהּ. וּמַחֲמַת הַמַּדּוּת הָאֵלוּ הֵם מִרְחָקִים מִשְׁבָּעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה. וְכִשְׁהִנְפֹּשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב בָּאָה בְּגִלוּת תַּחַת יַד שְׁבָעִים לְשׁוֹנוֹת, הֵינּוּ בְּמַדּוּתֵיהֶם הָרָעִים. אִזִּי הָיָה רָאֵמֶת שְׁבָעִין קָלִין, כִּי לְדַת שְׁקָדִים הַלְּדָה הָיָה צוּעֶקֶת שְׁבָעִין קָלִין (וְהָרַ פִּינְחָס ר"ט:), כִּי פָּנְגָד שְׁבָעִין תְּבִין שְׁבָמְזוֹר "עֵנְךָ", שְׁבָלָא זֶה אִי אֶפְשָׁר לָהּ לִילָד:

ע"י צ"ע מדוע חס ושלום אם זה רצון ה' ונראה כיון שאסור לפתוח פיו לשטן. כמבואר בברכות יט. וסא. ובכתובות ה: אבל עיין עיין יעקב ברכות יט. שרק כשמת הדין מתוחה יש לחוש לזה. ועיין מהרש"א מ"ק יח. שרק כשכולל את עצמו בפורענות יש לחוש לזה, וכמ"ש העיין יעקב שם שהשטן מקטרג שהודעת בעל דין כמאה עדים דמי ולא נשאר למדת הרחמים להאריך אפים וכו'. אעפ"כ גם כשלא כולל את עצמו יש לחוש לברית כרותה לשפתים כמבואר במו"ק שם.

ברכות דף יט. - תנו רבנן העוסקים בהספד בזמן שהמת מוטל לפנייהם נשמטין אחד אחד וקורין אין המת מוטל לפנייהם הן יושבין וקורין והוא יושב ודומם הם עומדים ומתפללין והוא עומד ומצדיק עליו את הדין ואומר רבון העולמים הרבה חטאתי לפניך ולא נפרעת ממני אחד מני אלף יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתגדור פרצותינו ופרצות כל עמך בית ישראל ברחמים. אמר אביו לא מבעי ליה לאינש למימר הכי דאמר רבי שמעון בן לקיש, **וכן תנא משמיה דרבי יוסי לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן.** ואמר רב יוסף מאי קראה שנאמר כמעט כסדום היינו מאי אהדר להו נביא שמעו דבר ה' קציני סדום:

מהרש"א על כתובות דף ה: - לעולם אל יפתח אדם פיו כו'. הוא מבואר שהדבור גם בדרך הדמיון מעורר את מדת הדין עד שהשטן מקטרג להיות החוטא מודה בדבר שראוי לכך וז"ש כמעט כסדום היינו וגו' שאמר כן בדרך הדמיון לענין העונש ובכך מדת הדין אהדר ליה דראוי לכך ע"ש החטא שמעו דבר ה' קציני סדום וגו'.

מהר"ל חרושי אגרות על כתובות דף ה: - אל יפתח פיו לשטן וכו'. דבר זה מבואר הוא בכמה מקומות מאוד, כי המציאות הוא נגד השטן שהוא מביא ההעדר אל האדם, ולכך לא יוכל לשלוט השטן הוא ההעדר באדם שהוא נגדו וכי האדם יש לו המציאות והשטן הוא נגד המציאות, וכאשר פותח פיו אל השטן אז ההעדר דבק בו לגמרי ושולט עליו ההעדר וזה מבואר:

פתח עינים לחיר"א ברכות יט. - לעולם אל יפתח אדם פיו וכו'. עמ"ש הרב עיין יעקב ומה שכתבתי בענייני בספר הקטן דברים אחדים (דרוש כד לשבת זכור) דף קכ"ז ע"ב בס"ד: דן שם מדוע לא חשש מרדכי כשאמר ואת ובית אביך תאבדו, וכן אסתר כשאמרה כאשר אבדתי אבדתי. עי"ש אריכות בזה.

ט"ו טתצו - והן

ע"י ועיין תורה ד' שלברך על הרעה כמו על הטובה בבחי' בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר היא השגת עוה"ב בחי' דעת שלימה שזוכים ע"י ביטול לצדיק כמבואר שם. ומעטים יכולים באמת לברך אבל רובה דעלמא עיין ברכות ס: וכן נפסק להלכה או"ח רל לעולם יהיה אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד שנפקא מינא לקבולי בשמחה.

ט"ז עיין פל"ה לתרין א"כ למה התפללו האבות על בנים

ע"ה **פרפראות להכמה אות ג'** - שם, כי צריך האדם לבטל רצונו לגמרי נגד רצון השם יתברך שלא ירצה שום רצון אחר רק כמו שרוצה הש"י הן שיהיה לו בנים או ממוזן או לאו חס ושלום וכו'. **נראה לעניות דעתי** רוצה לומר, כי הגם שצריך האדם בוודאי להתפלל על כל צרכיו, אבל לא יכוון בזה כדי שימלא השם יתברך רצונו של האדם עצמו רק לכוון בתפלתו בכדי לעשות מזה עצמו גם כן רצון השם יתברך, כי כבר גילו לנו רבותינו ז"ל שהשם יתברך רוצה מאוד שיתפלל האדם לפניו על כל צרכיו, ויש אומרים שמצות התפלה היא דאורייתא, על כן הוא מחוייב לעשות את שלו להתפלל לפניו על כל צרכיו שחסר לו אפילו על ענינים גשמיים הצריך להם, כי מי יודע אולי רצונו יתברך למלאות חסרונו, ומה שחסר לו הוא בכדי שיתפלל לפניו יתברך ועל דרך שאמרו רז"ל (יבמות ס"ד) מפני מה היו אבותינו עקרים בכדי שיתפללו לפניו יתברך על בנים, כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים נמצא האדם מחוייב לעשות את שלו ולהתפלל על כל דבר שחסר לו, רק שיכוון העיקר בכדי לעשות בתפלה זו עצמה גם כן רצונו יתברך כנ"ל. **וכבר ידוע** באמת מספרי יראים שעיקר התפלה צריכה להיות בשביל השכינה בכיכול, שהיא בעצמה בחינת מלכות בחינת כבוד בחינת רצון המבואר במאמר זה, כי רצונו יתברך בוודאי להשפיע כל טוב לכל אחד מישראל, ועל כן כשחסר לו לאדם איזה דבר צריך לידע, שבוודאי זה בא מחמת שיש גם למעלה ברוחניות בכיכול איזה בחינת פגם וחסרון בזה, ועל כן צריך להתפלל למלאות החסרון ברוחניות, ואז ממילא יתקן בגשמיות גם כן, וכמבואר בס"י י"ד במאמר להמשיך שלום וכו'.

שם אות ד' - וכן ידוע מה שמבואר בספרי יראים על פסוק (תהלים קמ"ה) רצון יראיו יעשה וכו', כי היראים באמת אין להם שום רצון לשום דבר גשמי כלל מחמת שדבוקים תמיד באלוקות, אך השם יתברך בעצמו בכיכול עושה להם רצון שיהיו רוצים איזה דבר בכדי שיתפללו על זה, ואז ואת שועתם ישמע ויושיעם, ונתגדל שם שמים על ידי זה, ועוד יש בזה כמה פרטים אשר אי אפשר לבאר כל כך. נמצא כי היראים באמת שאין להם באמת שום רצון אחר רק רצון השם יתברך, אוי אדרבא כשבא על דעתם איזה רצון לאיזה דבר, אז הוא יודע שבוודאי רצון השם יתברך גם כן כך, והוא יתברך שלח בדעתו רצון זה בכדי שיתפלל אליו יתברך על זה ויעשה רצונו, ויהיו נעשין על ידי זה תיקונים גדולים ונפלאים ברוחניות ובגשמיות כפי חיוב חכמתו ורצונו יתברך כידוע. גם על פי פשוט יש לומר גם כן, כי רצונו הפשוט יתברך בוודאי להטיב לכל נבראיו בפרט לעמו ישראל, רק שהעוונות של האדם מכריחין אותו יתברך בכיכול לייסר אותו

ולא יתרעם ח"ו על הנהגת ה', ורצונו, אפילו לא בעצבות/ט, ואעפ"כ יתפלל על העתיד, שהרי עדין לא יודע מה רצונו ית' בעתיד, כי ה' ית' רק טוב ומיטיב, וכל חסרון שיש לאדם הוא מחמת הצל של עצמו (כמבואר בתורה קעב), ו"מפי עליון לא תצא הרעות" אלא אור פשוט שמצטייר לכל אחד לפי הכלים שלו, לכן יש להתפלל שיזכה לשפלות וכלים שלמים שיוכל ה' ית' למלא בהם תאוותו, להיטיב לו בהם הטבה גלויה.

וחוזר רבנו לבאר את תחילת הקדיש **יתגדל ויתקדש שמייה רבא, יתגדל** אותיות **תגי דל**, בפע"ח שם/ט⁹ מבאר שבד' תיבות אלה הראשונות של הקדיש אנו מבקשים שהקב"ה יכניע את הקליפות היונקות מקב"ה ושכינתיה, (דהיינו ז"א ונוק') ע"י הארת החכמה דהיינו יתקדש (כי חכמה נקרא קודש). ומבאר ש"יתגדל" רומז למוחין דקטנות שלהם, שמהם יונקים החיצונים. והכלל שהמוחין גם בקטנות היא הארת הבינה ע"י שם אהי-ה.

הנוקבא בקטנות היא שם אלקים והמוחין שלה הוא חילוף שם אהי-ה (האותיות שאחרי השם) שהוא בוכו, גמט' דל. רמז שהיא דלה ועניה.

והמוחין של הדכר (זעיר אנפין) הם אהי-ה פשוט עם ג' מלויי שם אהי-ה/ה^{9א}, שהם גמט' שצ"ב ועם אהי-ה גמט' כ"א הם גמט' תגי. וזהו שאנו מבקשים שיתגדל יתקדש שמה רבא. כי יתגדל אותיות תגי דל, שהם המוחין דקטנות של ז'ין. שמהם יונקים החיצונים ואותם אנו מבקשים להכניע ע"י הארת חכמה הרמזו בתיבת יתקדש. כי חכמה נקרא קודש.

ויתגדל דהיינו תגי דל הנ"ל, אומר רבנו **שהוא תגי כתר**, כי כנ"ל תגי הם המוחין דקטנות שמקבל ז"א מבינה, ונקראים כתר, כי כתר דז"א הוא בבינה.

ולמנוע ממנו טובתו זוהי היפך רצונו הפשוט, וגם זה לטובת האדם כידוע, ועל כן בוודאי מותר לו להתפלל שימחול לו, ואו ייטיב עמו ממילא כרצונו הפשוט יתברך וכנ"ל:

^ט **שיחות הרין אות מב** - הוא כמו מי שהוא בכעס וברגז כמו שמתרעם ומתלונן עליו יתברך חס ושלום על שאינו עושה לו רצונו. אבל לב נשבר הוא כבן המתחטא לפני אביו כתינוק שקובל ובוכה לפני אביו על שנתרחק ממנו וכו' ועין במקום אחר מזה (פד):

⁹ **פרי עץ חיים** - שער הקדישים - פרק ב - אמנם במוחין דגדלות, אז הם נה"י דאמא, בסוד ג' מילוי אהי"ה, דיודיין דאלפיין דההיין, (קסא קמג קא) שהם ג' תנ"ה, אמנם בקטנות לא יש רק ג' מילויים לבד (בלי הפשוט) שהם ג' שצ"ב. אמנם תחלה אנו מוכירין נה"י דאמא יותר חיצוניות, ואנו אומרים יתגדל שהם אותיות תגיד"ל, פי', כי תג"י, ג' שצ"ב עם אהי"ה כ"א, הרי תג"י. שצ"ב, הם נה"י דאימא דקטנות, שהם ג' מילויים דאהי"ה, הרי שצ"ב. וגם אנו לוקחים עמהם כללות אהי"ה עצמו, הרי תג"י, וז"ס במוחין דדוכרא דז"א: אמנם מוחין דנוקבא דקטנות הם בסוד אלהים, רק שהם לוקחים הארה מנה"י דאמא שבז"א, כי יוצאים הארת נה"י דאמא והארת מוחין שבתוכם ויוצאים אל הנוקבא, וא"כ הלוושים במוחין דנוקבא, אינם מילוי אהי"ה עצמו כמו בדוכרא, אמנם הוא בסוד חילוף אהי"ה שהוא שם בוכו כמבואר אצלינו בסוד העמידה בסוד מלך עוזר ומושיע ומגן, ושם זה ג' ד"ל, כי לסוד זה נקראת המלכות דלה ועניה, כי אינה לוקחת רק מן החילוף לבד. וז"ס יתגדל - תג"י ד"ל, תג"י לדוכרא, וד"ל לנוקבא, ולפי שאנו רומזים ד"ל לנוקבא, שהוא חילוף אהי"ה כנזכר, א"כ בהכרח, שבדוכרא יהיה שם אהי"ה ממש. והוא סוד מה שביארנו בסוד תג"י, שהם ג' מילויים, העולים שצ"ב ואהי"ה עצמו פשוט. וממנו יכוין ביתגדל, כי מוחין אלו דנוקבא ודדוכרא דקטנות, יגדלו ויהיה להם מוחין דגדלות. וגם שהמוחין דקטנות עצמם יגדלו, וזהו יתגדל, כמ"ש במלת יש"ר:

^{9א} **הכלל שהמוחין הם רגלי בינה הנכנסים בראש ז"א**. דהיינו נצח הוד יסוד נעשה חכמה בינה דעת. והמוחין שמאירים נה"י דאמא הנ"ל הם שם אהי-ה במילוי. כידוע שכל מילוי רומז על התפשטות ההשפעה למטה. ושם אהי-ה במילוי אפשר למלא באות י' וה' וא'. והם ג' מילויים דהיינו קסא - אלף הי יוד הי. קנא - אלף הה יוד הה. קמ"ג - אלף הא יוד הא. וקסא קנא קמ"ג יחד עולים תנ"ה. **אבל כשהם מוחין דקטנות** אזי מאיר רק המילוי בלי הפשוט דהיינו תנה פחות ג"פ אהי-ה (ג"פ כא = סג) נמצא שהמילויים של ג' אהיה לבדם הם תנה פחות סג גמט' שצב. וכאמור הארת המוחין דקטנות של אמא לדכר היא אהי-ה פשוט עם ג' המילויים, דהיינו שצב וכא סה"כ תגי.

ומבאר רבנו 'יתגדל' רומז ליעקב אבינו, שתחילה היה במוחין דקטנות של נוקבא דהיינו דל, (בחי' רש הנ"ל) וכשנצח את המלאך ונקרא ישראל (אותיות לי ראש בחי' שנעשה ראש ע"י שתית יין כנ"ל) אזי עלה למדרגת מוחין דקטנות של דבר דהיינו ז"א. וזהו **דל בחי' יעקב שהוא עקב בחי' דל**, כי העקב הוא סוף הקומה, בחי' מלכות. **ובחי' ישראל הוא בחי' תגי** וטעם שיעקב נקרא ישראל, אמר המלאך ליעקב **כי שרית עם אלקים וכו' [פ"ב]** (פ"ב) דהיינו כשנצח את המלאך שרו של עשו הוא הס"מ/מ"ד, נמצא שנצח את היצה"ר, שלא ישלוט בו/פ"ה, אזי נקרא ישראל/פ"ו. ורבנו כאן רומז שאז עלה ממדרגת מוחין דקטנות של נוקבא למדרגת מוחין דקטנות של דבר, תגי הנ"ל.

והדברים מאד תמוהים לומר כך על יעקב אבינו בחיר האבות שהיה לו מוחין של נקבה דלה ועניה, דעת קלה. ונראה שהכוונה באופן יחסי, וכנראה שרבנו רק רצה ללמד על היחס בין יעקב לישראל (ראה כעין זה בתורה כא אות ח/פ"ו) שיעקב בחי' מוחין בעיבור/פ"ו ביחס לישראל שהוא התגלות המוחין). (ראה אור החיים (שמות לה י') ששם יעקב רומז לנפש, ושם ישראל רומז לרוח שזכה בה כשניצח את המלאך, ובשער הגלגולים א'/פ"ו מבואר שנפש רוח הם כיחס עולם העשיה לעולם היצירה). לומר שביחס למדרגה הנפלאה שזכה על ידה להקרא ישראל, נחשבת מדרגת יעקב למדרגת נוקבא דלה ועניה.

* בראשית לב

פ"ב בראשית פרק לב (כה) ויִוָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר: (כו) וַיֵּרָא פִּי לֹא יָכַל לִוּוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכּוֹ וַתִּקַּע בֶּף יָרֶךְ יַעֲקֹב בְּהַאֲבָקוֹ עִמּוֹ: (כז) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי בִּי עֲלֵה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְּחֶךָ בִּי אִם בְּרַכְתֵּנִי: (כח) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְּׂמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: (כט) וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׂמֶךָ בִּי אִם יִשְׂרָאֵל בִּי שְׂרִית עִם אֱלֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים וַתּוֹכַל:

פרש"י (כט) לא יעקב – לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה ורמיה כי אם בשררה וגלוי פנים וסופך שהקב"ה נגלה עליך בבית אל ומחליף שמך ושם הוא מברכך ואני שם אהיה ואודה לך עליהן וזהו שכתוב (הושע יב) וישר אל מלאך ויוכל בכה ויתחנן לו בכה המלאך ויתחנן לו ומה נתחנן לו בית אל ימצאנו ושם ידבר עמנו המתן לי עד שידבר עמנו שם ולא רצה יעקב ועל כרחו הודה לו עליהן וזהו ויברך אותו שם שהיה מתחנן להמתין לו ולא רצה: **ועם אנשים – עשו ולבן: ותוכל – להם:**

פ"ד כלי יקר (בראשית לב כה) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר. בענין התאבקות עם יעקב רבו הדעות, הן קצרה אורך היריעה האחת מלהעלות עליה כל דעות המפרשים, אמרתי הלא לאלהים פתרונים אענה גם אני חלקי ואומר, אחר שהסכימו רוב המפרשים שמלאך זה הוא סמא"ל שרו של עשו הנקרא סמא"ל עשו, כי כל חפצו וישעו לסמא עיני האדם ולהכותו בעורון ולעשותו סומא מעין השכלי, עד אשר לא יוכל הרואה לראות במראות האמת לבא ולראות פני ה' ולבוא בסוד ה' ליראי בסתרי התורה, כי הוא שטן, הוא מלאך המות, הוא יצה"ר (ב"ב טז).

פ"ה עיין בבא בתרא דף יז. שלשה לא שלט בהן יצר הרע אלו הן אברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו בכל מכל כל, וי"א אף דוד.

פ"ו כנ"ל בראשית פרק לב ועי"ש פרק לה (ט) ויֵרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב עוֹד בְּבָאוֹ מִפָּדֹן אָרֶם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ: (י) וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים שְׂמֶךָ יַעֲקֹב לֹא יִקְרָא שְׂמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב בִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׂמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל:

פרש"י (י) לא יקרא שמך עוד יעקב – לשון אדם הבא במארב ועקבה אלא לשון שר ונגיד:

אור החיים – ויראה כי יש טעם נכון, והוא למה שקדם לנו כי שמות בני האדם הם שמות נפשותם וה' שם שמות בארץ ודרשו ז"ל (שם ז): וכו', ח, והנה יעקב יהיה שם נפש שהיתה לו, ולזה הגם שניתוסף בו רוח אלהים הנקרא "ישראל" לא מפני זה אבד הראשון והרי ישנם לראשון גם שני ויכול הוא ליקרא "יעקב" ואין ראוי שיעקר שמו הראשון לחלוטין, מה שאין כן אברהם כי גם אחר שינוי שמו לעילוי לא נעקר שם הראשון כי יש בכלל אברהם אברם, ולזה יצו האל לקרות לו בתמידות אברהם, ואין עקירה לראשון כי בכלל אברהם אברם, ואולי כי זה רמז הכתוב בדברי הימים (א א כו) אברם הוא אברהם וכפי זה אומרו לא יקרא שמך עוד וגו' פירוש לבד אלא "גם ישראל" גם דייק באומרו לא יקרא שמך עוד ולא אמר לא יקרא עוד שמך כמו שאמר באברהם (לעיל יז ה) והבן:

פ"ט תורה כא אות חו – וכשֶׁאֲרָם לומד תורה ואין מבין בה שום חידוש, זה מחמת שהמוחין והשכל של התורה והלמוד הזה הן בבחינת עפורה; וזה נקרא בשם יעקב, פי יעקב זה בחינת עבור, בחינת (הושע י"ב): "בבטן עקב את אחיו", ואז צריך לצעק הקלין הנ"ל. וזה בחינת (בראשית כ"ז): "הקל קול יעקב" בשהוא בבחינת יעקב צריך לו הקלין, כדי להוציא המוחין בבחינת לדה: ומי שתורתו בלא הבנה בה שום חידוש, אין לדרש אותה לרבים, כי התורה הזאת שהיא בבחינת יעקב, בבחינת עבור, אף על פי שהקדוש ברוך הוא מתענג ובה, בבחינת "ודגלו עלי אהבה" אל תקרי "ודגלו" אלא "ולגלו" (מדרש שיר השירים), אבל אין לדרש אותה כמו שהיא לרבים, כי אין לדרש אלא דברים המבררים, כמאמר (שפת קמ"ה): "אמר לחכמה אחתי את": אם ברור לך הדבר כפחותה שיהיא אסורה לך, אמר, ואם לאו, אל תאמר: וזהו (תהלים קל"ה): פי יעקב בחר לו זה כשהיא בבחינת יעקב, בבחינת עבור בלא מחין, זאת הלמוד בחר לו הקדוש ברוך הוא, בבחינת "ודגלו עלי אהבה", ואין לדרש אותה לרבים; אבל ישראל לסגלותו; ישראל אותיות לי ראש, הינו התגלות המוחין, המשכת אור הפנים הנ"ל, שפע אלקי הנ"ל, בתוך הפנימי כנ"ל. וזה בחינת ישראל, בבחינת (ישעיהו מ"ט): "ישראל אשר בך אתפאר" 'בך' דיקא, שיתמשך עטרת תפארת, הינו המקיפין הנ"ל, 'בך', בתוך הפנימי; ויסגלתו זאת התורה יכול לדרש אותה לרבים:

פ"ח וצ"ע מתורה א' שיעקב בחי' חכמה ושכל גדול אמנם שם הכוונה ביחס לעשו שביזה את החכמה. עוד מבואר שם שהשכל הוא אור גדול משמע מקיף לא פנימי, וכעין המבואר בתורה כא שהוא שכל בעיבור ביחס לישראל שכל בגלוי. (וידוע שהמקיף הוא אור גדול יותר מהפנימי וע"כ לא נכנס בפנים אלא שהוא נעלם יותר ולא כמו הפנימי שהוא הבנה וזכה מבארים החילוק בין איש לאשה).

בתורה כא תירצתי שמדבר מדעת של משה רבנו שהיא שלימות הדעת וכלפי הדעת הזו אזי יעקב אבינו היה בחי' עיבור כמבואר שם באות ח', וכן מה שמבואר שם שעיבור הוא בחי' דילוג ולגלוג, דהיינו שיבוש האמת, ובחי' חוסר הבנת חידוש, כמו מי שלומד ולא מבין אפילו להקשות מה לא מבין, ועל כן גם אסור לדרוש ברבים, כל זה רק ביחס לדעת של משה רבינו, שהיתה ענין מחודש בעולם. כמו כל יחידי הדורות שהיו חידוש לצורך דורם. ומשה צריך היה להוציא עם של עבדים להעלותם לדעת עצום עד שיקבלו את התורה מהקב"ה בעצמו. אבל יעקב גייר גרים, נראה שרק דיבר עמהם מאמונה, בבחי' דעת קלה של נשים כלפי הדעת של משה רבנו.

אמנם יש כאן עוד חדוש מזה שמבאר רבנו שגם מדרגת ישראל היא לא תנ"ה אלא תג"י דהיינו מוחין דקטנות. ואולי כנ"ל באור החיים שזכה רק לרוח ולא לנשמה, נמצא אע"פ שעלה מדרגה אבל עדיין ביחס למשה שכנראה זכה אפילו לחיה וכ"ש מדרגת משיח שיזכה ליחידה, נחשב מוחין דקטנות. ועיין גם תורה כא אות ח' מה שכתבתי שם שלא פשוט לבאר שמדרגת ישראל היא מדרגת שפע אלוקי, ויותר נראה שרק מעיבור נעשה מקיף, אלא שא"כ קשה מדוע מותר לדרוש הרי עדין לא ברור לו כאחותו שאסורה, מאידך צ"ע מדוע לישראל רק מותר ולא חייב לדרוש. עי"ש

והביאור נ"ל שהאבות נקראו אבות, כיון שפתחו את הפתח לגילוי האמת בעולם תוהו חשוך, אבל עדיין ההתגלות היתה בבחי' "ושמי ה' לא נודעתי להם". ולפי מבואר כאן גם שמדרגת ישראל היתה בחי' מוחין דקטנות ביחס לדעת של משה. לא סותר למה שאמרו על האבות, צדיקים מרכבתו של מקום, וביאר הצרור המור/י² שהכוונה שהיו רגילים בנבואה עד שלא זעו נעו כלל ככל שאר הנביאים. ואם טעיתי הוא רחום יכפר עוון.

דף קח:

בפרי עץ חיים הנ"ל פ"ב/כ"א מבאר האריז"ל שתיבת **ויתקדש** רומז ל**ת"ק שדי**. דהיינו שלבד ממה שרומז לחכמה הנקרא קודש גם רומז כיצד זוכים לחכמה, דהיינו ע"י תיקון הברית. שעל ידו זוכים למוחין שהם יסוד דאבא. וכנ"ל בדברי רבנו. ומבאר האריז"ל שם כי היסוד הוא בשם שד"י ות"ק הוא מילוי של השם שד"י/י/ב, וזהו יתקדש דהיינו שע"י ת"ק שד"י זוכה למוחין יסוד דאבא שהם חכמה המתגלית בבינה.

עד כאן דיבר רבנו על החלק השני ואח"כ החלק הראשון של הקדיש, וכאן רומז לחלק הרביעי דהיינו אמירת יהא שמיה רבא מברך, בכח גדול, שמבואר בפע"ח שם פ"ג/ג"א שע"י נמשך תוספת גדולה של מוחין והיא גדלות שניה, ומבאר **שרבא** אותיות **בא"ר**. וע"י שאנו מבקשים שיהיה שמו ית' מבורך/צ"א אנו ממשיכים שוב

עוד נראה כי האבות נקראים אבות לא בגלל גודל ההשגה שלהם אלא כיון שכל ההתחלות קשות, והיות אבות לגילוי האמת בעולם של תוהו. אברהם אבינו בקו החסד ויצחק בקו הדין ויעקב בקו התפארת קו האמת והמשפט ובריה התיכון, אבל כל זה היה המשכת האמת בבחי' הבזק טיפת החכמה לבינה בבחי' עיבור, שהאבות היו בזה בבחי' חסד וגבורה שבכח ויעקב אבינו בבחי' יציאת החכמה מהכתר בחי' יש מאין שהוא בחי' עיבור הבינה ע"י החכמה. ורק אחרי השיעבוד במצרים בבחי' חבלי לידה ויצעקו אזי נולד הדעת בבחי' מקיף והיה בגלות מצרים ומשה הוציא את הדעת מהגלות, בבחי' אתה הראת לדעת דהיינו שהכניס דעת בכל ישראל כמבואר בתורה ד'.

^ט **שער הגלגולים** – הקדמה א – דע, כי כל הנפשות הם מעולם העשיה בלבד, וכל הרוחות הם מעולם היצירה, וכל הנשמות הם מעולם הבריאה. אמנם רוב בני אדם, אין להם כל החמשה חלקים, הנקראים נר"ן וכו', רק חלק הנפש בלבד, אשר היא מן העשיה. אבל גם בזה יש מדרגות רבות, והוא, כי הנה העשיה עצמה, נחלקת לחמשה פרצופים, הנקראים – א"א, וא"א, וזו"ן. והנה האדם טרם שיוזכה להשיג רוחו, אשר מעולם היצירה, צריך שיהיה שלם בכל חמשה פרצופי נפש העשיה: **ואע"פ שנודע**, שיש מי שנפשו מן מלכות דעשיה, ויש מן יסוד דעשיה וכו', עכ"ז צריך שיתקן כל איש ואיש כל כללות עולם העשיה, ואח"כ יוכל לקבל רוחו אשר מן היצירה, לפי שהיצירה גדול מכל העשיה כלה. וכן ע"ז כדי להשיג נשמתו אשר מן הבריאה, צריך שיתקן האדם כל חלקי רוחו בכל היצירה, ואח"כ יוכל לקבל נשמתו אשר מן הבריאה, ולא יספיק לו כאשר יתקן מקום פרטי, שבו נאחז שרש נשמתו, רק צריך שיתקן כנוכח, עד שיהיה ראוי אל כל העשיה, ואז ישיג רוח היצירה. ועד"ז בשאר העולמות. פירוש הדברים, שיעסוק בתורה ובמצות, אשר היא כפי ערך העשיה כלה, ולא יספיק כפי פרטיות מקום אחיות נפשו, והרי זה בבחי' קיום התורה והמצות:

^ז **צרור המור** על בראשית פרק לה פסוק יג –ולכן אמר ביעקב עליו השלום, ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו, להורות על מעלתו שהורגל בנבואה פעמים שלש. כאומרו ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל (פס' א), וכתב וירא אלהים אל יעקב עוד (פס' ט), וחזר ואמר ויאמר לו אלהים (פס' י), וחזר לומר ויאמר לו אלהים אני אל שדי (פס' יא), עד שלרוב הרגלו בנבואה, לא היה מתפעל וזע וחרד ומתנועע ממקום למקום, אלא במקום אשר דבר אתו אלהים, עלה מעליו אלהים, ולא במקום אחר כשאר נביאים. ולכן אמרו שופריה דיעקב כעין שופריה דמשה. ואמרו שראוי היה יעקב שתנתן התורה על ידו אלא שלא הגיע הזמן. ולכן תמצא שכתב בכאן ויצב יעקב מצבה במקום אשר דבר אתו מצבת אבן (פס' יד), מה שלא כתב במקום אחר. להורות לשם על השגתו ומעלתו. ולא די זה אלא שקרא למקום אשר דבר אתו אלהים בית אל (פס' טו). מוכן לכל השגה כאלו היה בית אל. וזה השם נשאר לעולם על מעלתו:

^א **פרי עץ חיים** שער הקדישים פרק ב – אמנם היסוד, הוא שם סוד שד"י, במילואו גימטריא ת"ק. וזהו יתקדש – אותיות שדי ות"ק. כי מילוי שד"י גימטריא ת"ק. הרי, כי יתקדש הוא שד"י במלואו, והוא יסוד אבא:

^ב **שין דלת יוד** גמט' תתיד (814) והמילוי לבדו הוא ת"ק (500)

^ג **פרי עץ חיים** קדיש פ"ג – גם ראוי לכונן כי עי"ז יהא שמיה רבא, פי' כי רבא הוא באר, וז"ס הוי"ה אדנ"י הוי"ה אלהים, (203=85+26+65+26) ג' באר. כי ע"י מילויים אלו מן בור, נעשה באר. והנה סוד באר הוה, כי הלא המוחין מלושבין בנה"י דאמא שהוא סוד אה"ה, כנודע. וכאשר יורדין המוחין לנוקבא הנקראת אדנ"י, יתחבר אה"ה באדנ"י, ונעשה אלהים, והו"א הוא סוד הוי"ה, הרי איך ע"י אה"ה ואדנ"י, נעשה הוי"ה אלהים הוי"ה אדנ"י:

^ד **להבין ההבדל בין ברוך למבורך**, דהיינו בין הברכות שאנו אומרים ברוך אתה וכו', ליהא שמה רבה מברך, שאומרים בקדיש. עיין **שערי לשם ח"א** סימן י/ ברכה ועניין אמן. – והנה ישנם ב' מיני ברכות, אחד ע"ד חידוש, והוא מלמטה למעלה, ואחד ע"ד קיום והעמדה והוא מלמעלה למטה, כי כאשר נאמר הברכה בדרך תפילה, כגון יהי שם יהוה מבורך כו', יהא שמיה רבא מברך כו', הנה הכוונה הוא ע"ד חידוש, שיתחדש גילוי אור קדושתו ית"ש בתוספת ריבוי תמיד מיום ליום, עד שיהא כבודו מלא עולם, שיאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלהי ישראל מלך אין עוד מלבדו ואפס זולתו, והנה בזה הנה נמשך גילוי כבוד קדושתו ית"ש מלמטה למעלה, והוא ע"י תפילתו שאנו מתפללים על זה תמיד, אמנם הנה כל הברכות כולן, אשר הם בלשון, ברוך אתה ה' והוראת לשון ברוך, הוא, שהוא ברוך מעצמו, כי הנה נמשך ונעשה כל ענין הברכה שהוא תוספת ריבוי גילוי אור קדושתו ית"ש, מנביעו דמבוועין דמ"ס דנפקין מרזא דאור א"ס כנו',

מוחין דגדלות שניה לזו"ן ונעשה צירוף הויה אדני הויה אלקים גמט' באר, ואזי מבור שהוא אסופת מים, נעשה באר מים חיים הנובע מתוכו מים. ומוסיף רבנו שעל ידי הבאר מתקיים ומשביע לכל חי רצון נראה כוונתו עפ"י הנ"ל שהמוחין הם כדי לזכות לתפארת הדבור שתהיה התפילה מתקבלת וקמ"ל שבגדלות שניה התפילה במוחין שלמים, באמירת יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא בכל כוחו, מעורר בתפילתו שפע שמשביע לכל חי רצון/צהו:

צו(כל אלו הדברים לא נכתבו מהם כ"א ראשי פרקים, כי בשעת אמירת אלו הדברים הנוראים, לא זכינו שיבארם לנו היטב, כדרכו תמיד, רק אמרם במהירות בדרך רמז בעלמא, ורמז לנו כאן כל הכוונות של קדיש המבוארים בכוונות האר"י ז"ל וכנ"ל. ואין אתנו יודע עד מה ביאור הדברים האלה) :

עד כאן ביאור חברותא לתורה קעז

בענין מה שאומר שישראל נקראו שבטי י' ה' לרמוז שהיו במצרים גדורים בעריות

וזהו תרומה דף קע: - **בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל אֲעָבְרוּ לְגַבֵּי יַמָּא בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל אֲעָבְרוּ לְגַבֵּי יַמָּא** וְכֵּן הוּא לְמַקְרַע לֹון יַמָּא דְסוּפָא וְרַצְוָה הַקַּב"ה לְקַרְוַע לְהֵם אֵת הַיָּם סוּפָא, אֲתָא רַהֲבָה הָהוּא מְמַנָּא דְעַל מְצָרִים בַּא רַהֲבָה שְׁהוּא הַשֵּׁר שֶׁל מַעְלָה הַמְמוּנָה עַל מְצָרִים, וְכֵּן הוּא דִּינָא מְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וּבְקֶשׁ מִלְפָנֵי הַקַּב"ה לַעֲשׂוֹת דִּין, וְהֵינּוּ אָמַר קַמֵּיהָ, מְאִרְיָה דְעַלְמָא, אֲמַאי אֵת בְּעֵי לְמַעְבַּד דִּינָא עַל מְצָרִים וְלְמַקְרַע יַמָּא לִישְׂרָאֵל אֲמַר לְפָנָיו רַבּוֹן הָעוֹלָם לְמָה אַתָּה רּוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין בְּמִצְרַיִם וְלַקְרֹוע אֵת הַיָּם לִישְׂרָאֵל, הָא פְּלִהוּ תִּיַיְבִין קַמְךָ הֲלָא כּוֹלָם הֵם רִשְׁעִים לְפָנֶיךָ, וְכָל אֲרַתְךָ קְדִינָא וְקִשׁוּט וְכָל דְרַכִּיךָ הוּא בְּדִין וְאִמַּת, אֲלִין פְּלַחֵי עֲבוּדָה וְנָה אֲלִין פְּלַחֵי עֲבוּדָה וְנָה אֲלִין עֲבוּדָה זֵרָה וְאֵלּוּ עֲבוּדֵי עֲבוּדָה זֵרָה, אֲלִין בְּגִלְוֵי עֲרִיזוֹת וְאֲלִין בְּגִלְוֵי עֲרִיזוֹת אֵלּוּ חוּטָאִים בְּגִלְוֵי עֲרִיזוֹת וְאֵלּוּ חוּטָאִים בְּגִלְוֵי עֲרִיזוֹת (כְּתַב הַרְמ"ק נִרְאָה דְלָא גְרַסִּין לִיה וְשִׁגְרַת לִשׁוֹן אִיהוּ, שְׁהֵי כּוֹלָם נִבְדְּקוּ בְּמַרְה וְנִמְצְאוּ טוּרִים מֵאִיסוּר עֲרִיזוֹת כְּמִבּוּאָר בְּמִדְרָשִׁים), אֲלִין אוֹשְׁדֵי דְמִין וְאֲלִין אוֹשְׁדֵי דְמִין אֵלּוּ שׁוֹפְכִים דְמִים וְאֵלּוּ שׁוֹפְכִים דְמִים,

מה שהגיה הרמ"ק עיין שפת אמת ליקוטים על שמות ד"ה בן הילוד שהם מדרשים סותרים, דאיתא במדרש כי בנים זרים ילדו, ומאידך איתא שהיו גדורים בעריות ורק אחת הייתה ופרסמה הכתוב. ותירץ שאולי רק מתעורבת היו גדורים ולא שאר עבירות ומה שכתוב בנים זרים היינו מחמת שאר עבירות, (וזהו שאמר הקב"ה למשה כשביקש להציל תינוקות הנמעכים בבניין, קוצים אני מכלה מן הכרם). וכתב שאולי רק את אותם זרים השליך פרעה ליאור, וכדאיתא במדרש שמיכה היה אחד מהם ולבקשת משה הוציאו מהבנין.

*

והנה נעשה כ"ז מעצמו ית"ש, והוא מאור התיקון דמעשה בראשית שהיה בהגילוי דאור הגנוז, ובטובו אשר הוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית הנה מתגלה בזה בכל יום תמיד באור קדושתו ית"ש ברצונו ובפעולותיו אשר בכל סדרי העולם כולו ובהנהגתו תמיד. שהם כולם מהנביעו דמ"ס דנביע תדיר ממבועין דנפקין מא"ס, והרי מתרבה בהמ"ס וניתוסף תמיד הנביעו דאור א"ס ונמשך ויוצא ממנו ע"י המבועין דנפקין מיניה תמיד בכל הנצרך לסדרי העולם כולו והנהגתו, להיותם נובעים תמיד בלי הפסק, ונעשה כ"ז מעצמו ית"ש, וכמו שיסודו המחודש בטובו בכל יום תמיד מע"ב, ועל זה הנה הוא כל הברכות כולן, על גילוי אור קדושתו ית"ש המתרבה וניתוסף בכל יום בכלל ובפרט לצורך כל ענין.

^{צה} ועיין בספר ישועות חכמה הוספות לקצור ש"ע (להרב חיים ישעיה הכהן) פרק טו קדיש וברכו. בביאור חוסן ישועות שם אות [א] כתב בשם השפע טל כוונה על דרך הסוד - כי ידוע דהשם הויה ב"ה במילואו הוא עשרה אותיות כזה יוד הא ואו הא. ואם נתמלא במילואו ובמילוי דמילואו הוא כ"ח אותיות כזה יוד ואו דלת, הא אלף, ואו אלף ואו, הא אלף. והנה בשעה שהדין מתוך בעולם ח"ו אינו מתגלה רק בעשר אותיותיו כנ"ל. אכן בשעת שלום וברכה ששערי רחמים מתגלים מתמלא עוד במילוי דמילוי כמנין כ"ח אותיות כנ"ל, ואין זה שינוי בעצמותו ח"ו, רק זה החילוק הוא לענין הורדת השפע שמשפיע בכל העולמות. ולכן אחר הכוונה הפשוטה יכוון יהיה רצון שיתמלא השם הגדול בכוחו הגדול שהם כ"ח אותיות, כ"ח אורות ותגבורת שפע וברכה לעולם ולעלמי עלמיא. וזה סוד שאמרו רבותינו ז"ל כל העונה אמן יהא שמה רבא בכל כחו קורעין לו גזר דינו, כוונתם לתת לב לכוין למנין כ"ח אותיות של "יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא" שהם כ"ח אורות ב"ה. והיינו בכל כחו. לכוין לכל כ"ח אורות של מילוי ומילוי דמילוי דשם הויה ב"ה כנ"ל. ובודאי מי שמכוין כוונה זו קורעין לו גזר דינו (ספר שפע טל שם). גם בפרי עץ חיים שער ד' כתב כי ביהא שמה רבא וכו' יש כ"ח אותיות, והם נגד המילוי דמילוי דשם הויה ב"ה במילוי אלפין כנ"ל. ועיין שם עוד כוונות באריכות. וכל הנ"ל הוא בדוק ומנוסה להנצל מכל צרה ולהמשיך עלינו הטובות והברכות לעבוד את ה' יתברך באמת ובשמחה. ולכן יזהר בזה. עכ"ל חוסן ישועות.